

ΑΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΣΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΤΗΣ
ΧΩΡΑΣ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
& ΘΡΑΚΗΣ»**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΕΥΘΥΜΙΑΔΟΥ ΦΩΤΕΙΝΗ, ΑΜ: 2004138

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΓΙΑΚΟΥΜΑΤΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Καλαμάτα – 2013

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η ανεργία αποτελεί ένα πολύ σημαντικό κοινωνικό πρόβλημα, το οποίο στις μέρες μας πλήττει ολοένα και μεγάλο ποσοστό του παγκόσμιου πληθυσμού, και δη των αναπτυγμένων χωρών. Ήδη, καταγράφονται συνολικά, 5.690.000 άνεργοι νέοι στην Ευρωπαϊκή Ένωση και 3.599.000 άτομα άνεργα στην ευρωζώνη, σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat για το Μάρτιο του 2013.

Στην Ελλάδα το φαινόμενο της ανεργίας έχει λάβει μεγάλες διαστάσεις, καθώς ο ρυθμός αύξησης του ποσοστού ανεργίας αυξάνει με καλπάζων ρυθμό. Σύμφωνα με στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, τον Ιανουάριο του 2013 καταγράφηκαν 1.348.742 άνεργοι, ενώ τον ίδιο μήνα του 2008 οι άνεργοι ανέρχονταν σε 384.539 άτομα.

Η παρούσα εργασία μελετάει την ανεργία στην Ελλάδα και κυρίως στην Περιφέρεια της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, όπου το ποσοστό ανεργίας για τον Ιανουάριο του 2013 ανέρχεται στο 28,2% σύμφωνα με την Ελληνική Στατιστική Αρχή. Στην περιοχή, ο κλάδος με το μεγαλύτερο ποσοστό απασχολούμενων είναι ο κλάδος της γεωργίας, δασοκομίας και της αλιείας με ποσοστό που αγγίζει το 28,70%.

Η ανεργία μπορεί να επιφέρει σημαντικές αρνητικές συνέπειες τόσο σε ατομικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο, καθώς επηρεάζει το άτομο, την κοινωνία ως σύνολο και την οικονομία.

Λέξεις κλειδιά: Περιφέρεια, ΑΕΠ, ανεργία, απασχόληση, εργατικό δυναμικό, ύφεση.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θεωρώ υποχρέωσή μου να ευχαριστήσω θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή κ. Στέφανο Γιακουμάτο για την πολύτιμη καθοδήγησή του. Επιπλέον, θέλω να ευχαριστήσω το προσωπικό της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής για την βοήθεια που μου πρόσφεραν στην συγκέντρωση των στοιχείων. Επιπρόσθετα, οφείλω να ευχαριστήσω τους γονείς μου που μου συμπαραστάθηκαν όλα τα χρόνια της φοίτησης μου στο Α.Τ.Ε.Ι Καλαμάτας. Τέλος, αφιερώνω την πτυχιακή μου εργασία στον άντρα μου και την κορούλα μου που πρόκειται να έρθει στη ζωή.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	2
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	3
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	4
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	6
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΣΧΗΜΑΤΩΝ.....	7
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο	9
Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΤΗΣ ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ.....	9
1.1 Η ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΤΗΣ ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ.....	9
1.2 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΤΗΣ ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ.....	13
1.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΤΗΣ ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ.....	22
1.4 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΡΑΜΑΣ.....	28
1.5 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΒΑΛΑΣ.....	29
1.6 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΞΑΝΘΗΣ.....	30
1.7 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΡΟΔΟΠΗΣ.....	31
1.8 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΒΡΟΥ.....	32
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο	33
ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ.....	33

2.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ.....	33
2.2 ΑΙΤΙΕΣ ΑΝΑ ΕΙΔΟΣ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ.....	36
2.3 ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ.....	41
2.4 Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	42
2.4.1 Ποσοστά ανεργίας ανά έτος	42
2.4.2 Ποσοστά ανεργίας ανά φύλο	46
2.4.4 Ποσοστά ανεργίας ανά Περιφέρεια.....	47
2.4.5 Ποσοστά ανεργίας ανά επίπεδο εκπαίδευσης.....	50
2.4.6 Αριθμός απασχολουμένων ανά τομέα απασχόλησης.....	52
2.5 Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	54
2.6 ΜΕΤΡΑ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ.....	55
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο	58
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	58
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	60
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	60
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ	62
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	63

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1.1: Μόνιμος πληθυσμός της Περιφέρειας Αν. Μακεδονίας & Θράκης για τα έτη 2001 και 2011	14
Πίνακας 1.2: Απογραφή Πληθυσμού - Κατοικιών 2011, νόμιμος Πληθυσμός.....	14
Πίνακας 1.3 Μεταβολή του νόμιμου πληθυσμού των αστικών κέντρων της Περιφέρειας Αν. Μακεδονίας & Θράκης για την περίοδο 1991 - 2001.....	18
Πίνακας 1.4: Συνολική Ακαθάριστη Αξία ανά νομό και ανά κλάδο (2005 – 2010) ...	25
Πίνακας 2.1: Αιτίες ανεργίας ανά είδος.....	39
Πίνακας 2.2: Ποσοστό ανεργίας ανά Περιφέρεια και ανά Νομό 2005 - 2012.....	47
Πίνακας 2.3: Ποσοστά ανεργίας ανά επίπεδο εκπαίδευσης (Δ' τρίμηνο 2000 – Δ' τρίμηνο 2012)	51
Πίνακας 2.4: Εξέλιξη του κόστους εργασίας στην Ελλάδα 2007 - 2011	55
Πίνακας Παραρτήματος 1: Αριθμός απασχολούμενων ανά τομέα απασχόλησης ανά τρίμηνο 1998 - 2012	64

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

Σχήμα 1.1: SWOT ανάλυση της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης ..	13
Σχήμα 1.2: Κατανομή πληθυσμού της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης ανά νομό	19
Σχήμα 1.3: Αριθμός ανέργων στην Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας και Θράκης για την περίοδο 2009-2012, ανά 3μηνο (σε χιλιάδες άτομα)	20
Σχήμα 1.4: Αναλογία % απασχολούμενων ηλικίας 15 ετών και άνω στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, Γ' Τρίμηνο 2012	21
Σχήμα 1.5: Εξέλιξη ΑΕΠ Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης (2005 – 2010)	22
Σχήμα 1.6: Εξέλιξη ΑΕΠ Ελλάδας (2005 – 2010)	23
Σχήμα 1.7: Μεταβολή Συνολικής Ακαθάριστης Αξίας ανά νομό (2005 – 2010).....	24
Σχήμα 2.1: Ποσοστό ανέργων για την περίοδο 1998 – 2012 ανά τρίμηνο.....	43
Σχήμα 2.2: Μέσο ετήσιο ποσοστό ανέργων για την περίοδο 1998 – 2012	44
Σχήμα 2.3: Σύγκριση πορείας ποσοστών ανεργίας μεταξύ Ελλάδας και ΕΕ-15 2008 - 2012.....	45
Σχήμα 2.4: Ποσοστό ανεργίας κατά φύλο 2008 - 2012.....	46
Σχήμα 2.5: Ποσοστά ανεργίας στους νομούς της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης	49
Σχήμα 2.6: Ποσοστά ανεργίας ανά επίπεδο εκπαίδευσης	50
Σχήμα 2.7: Απασχολούμενοι ανά τομέα απασχόλησης (σε χιλιάδες)	53

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

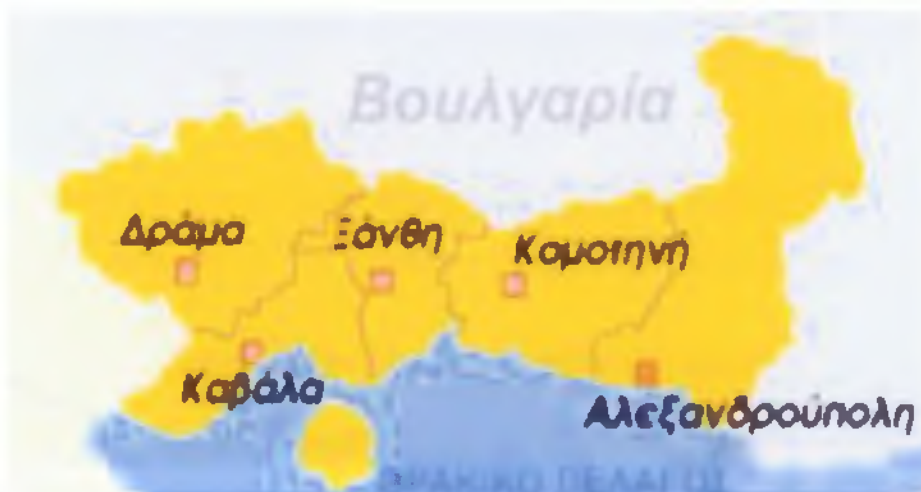
Το φαινόμενο της ανεργίας αποτελεί μείζον κοινωνικό πρόβλημα, το οποίο αντιμετωπίζουν πολλές ανεπτυγμένες χώρες. Πιο συγκεκριμένα, στην Ε.Ε. υπάρχουν 5.690.000 άνεργοι νέοι στην Ευρωπαϊκή Ένωση και 3.599.000 άνεργοι στην Ευρωζώνη, σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat για το Μάρτιο του 2013. Στην Ελλάδα, τα ποσοστά ανεργίας αυξάνουν ραγδαίως. Σύμφωνα με την Ελληνική Στατιστική Αρχή, τον Ιανουάριο του 2013 καταγράφηκαν 1.348.742 άνεργοι, ήτοι 27,2%, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για την Περιφέρεια της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, την οποία μελετάει η παρούσα εργασία, ανέρχεται στο 28,2%.

Η ανεργία δύναται να προκαλέσει μεγάλες αρνητικές συνέπειες τόσο σε ατομικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο. Για το λόγο αυτό πρέπει να καταπολεμηθεί άμεσα, με την εφαρμογή δραστηρίων πολιτικών απασχόλησης, αφού πρώτα μελετηθούν και προσδιορισθούν τα ακριβή αίτια που την προκαλούν.

Η παρούσα πτυχιακή περιλαμβάνει 2 κεφάλαια, τα συμπεράσματα, τη βιβλιογραφία που χρησιμοποιήθηκε για την ανάκτηση πληροφοριών και το παράρτημα. Στο 1^ο κεφάλαιο παρουσιάζεται η Περιφέρεια της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης δίνοντας οικονομικά και δημογραφικά στοιχεία, καθώς και στοιχεία που αφορούν στη γενική εικόνα της Περιφέρειας. Ενώ στο 2^ο κεφάλαιο γίνεται μελέτη της ανεργίας, καθώς διερευνώνται οι αιτίες ανά είδος της ανεργίας, οι συνέπειες που μπορεί να επιφέρει στο άτομο και την κοινωνία και προτείνονται μέτρα καταπολέμησής της. Επιπλέον, μελετάται η πορεία της ανεργίας στην Ελλάδα, μέσα από στοιχεία που αφορούν στα ποσοστά της ανεργίας ανά έτος, ανά φύλο, ανά επίπεδο εκπαίδευσης, ανά τομέα απασχόλησης και ανά Περιφέρεια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΤΗΣ ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ

1.1 Η ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΤΗΣ ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ

Η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης συνορεύει στα ανατολικά με την Τουρκία και στα βόρεια με τη Βουλγαρία. Περιλαμβάνει τους νομούς Καβάλα, Δράμα, Ξάνθη, Ροδόπη και Έβρος. Η Περιφέρεια έχει έκταση 14.157 χιλ. στρέμματα. Διασχίζεται από τον ποταμό Νέστο, Στρυμόνα και Έβρο. Διαθέτει πλούσιο φυσικό περιβάλλον, το οποίο προστατεύεται από τη διεθνή συμφωνία RAMSAR και τα Κοινοτικά προγράμματα CORINE και ΦΥΣΗ 2000. Επιπρόσθετα, καταγράφηκαν 2.275.600 στρέμματα φυσικών τόπων¹.

¹ Κέντρο Επιχειρηματικής & Τεχνολογικής Ανάπτυξης Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης, (-), *Ετήσια Περιφερειακή Έκθεση Επιχειρηματικότητας Κ.Ε.Τ.Α.Α.Μ.-Θ.*, Διαθέσιμο στο: http://www.mathra.gr/files/Anatoliki_Makedonia_-_Thraki_kwNtY.pdf

Στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης εδρεύουν 2 Ακαδημαϊκά Ιδρύματα και 4 Κρατικοί Φορείς Έρευνας²:

- το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, στο οποίο λειτουργούν δύο Σχολές και δεκαοκτώ Τμήματα (με σύνολο 117 Εργαστηρίων) στην Ξάνθη, την Αλεξανδρούπολη, την Κομοτηνή και την Ορεστιάδα
- το Ανώτατο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Καβάλας, όπου λειτουργούν 9 Τμήματα
- το Ινστιτούτο Αλιευτικής Έρευνας (ΙΝΑΛΕ) στην Καβάλα
- το Ινστιτούτο Αλιευτικής Έρευνας (ΙΝ.ΑΛ.Ε.)
- το Ινστιτούτο Πολιτιστικής & Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας (ΙΠΕΤ)
- το Ινστιτούτο Επεξεργασίας του Λόγου (ΙΕΛ) - Παράρτημα Θράκης
- το Ινστιτούτο Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (ΙΓΜΕ), που είναι Παράρτημα στην Ξάνθη.

Επιπρόσθετα, στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης δραστηριοποιούνται φορείς στήριξης επιχειρηματικότητας και χρηματοδότησης καινοτόμων ενεργειών, οι οποίοι είναι οι ακόλουθοι³:

- το Κέντρο Επιχειρηματικής & Τεχνολογικής Ανάπτυξης (ΚΕΤΑ) Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης
- τα Κέντρα Υποδοχής Επενδυτών (ΚΥΕ) των Νομών Έβρου, Καβάλας, Ξάνθης και Ροδόπης
- οι Αναπτυξιακές Εταιρείες Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης, Αλεξανδρούπολης, Έβρου (ΑΝ.Ν.Ε.), Έρευνας και Ανάπτυξης Β. Έβρου, Τριγώνου Ν. Έβρου, Δράμας, Ν.Α. Καβάλας, Ξάνθης και Ροδόπης

---

² Εθνικό Κέντρο Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης, (2007), *Μελέτη: Δημιουργία δικτύου για την Μεταφορά Τεχνολογίας και Καινοτομίας με στόχο την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στη διασυννοριακή περιοχή Ελλάδας – Βουλγαρίας*, Πρόγραμμα INTERREG IIIA/ Ελλάδα-Βουλγαρία, Διαθέσιμο στο: <http://www.certh.gr/dat/22B2B13A/file.pdf>

³ Εθνικό Κέντρο Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης, (2007), *Μελέτη: Δημιουργία δικτύου για την Μεταφορά Τεχνολογίας και Καινοτομίας με στόχο την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στη διασυννοριακή περιοχή Ελλάδας – Βουλγαρίας*, Πρόγραμμα INTERREG IIIA/ Ελλάδα-Βουλγαρία, Διαθέσιμο στο: <http://www.certh.gr/dat/22B2B13A/file.pdf>

- η Ένωση Αναπτυξιακών Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης - «ΕΥΡΗΚΑ»
- τα Επιμελητήρια Δράμας, Έβρου, Καβάλας και Ξάνθης
- το Επαγγελματικό και Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Ροδόπης
- το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Ροδόπης
- ο Σύνδεσμος Βιομηχανιών Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης
- ο Σύνδεσμος Βιομηχανιών & Βιοτεχνιών του Ν. Έβρου
- ο Σύνδεσμος Βιομηχανιών & Βιοτεχνιών του Ν. Ξάνθης
- ο Σύνδεσμος Βιομηχανιών & Βιοτεχνιών του Ν. Ροδόπης
- η Αμιγής Επιχείρηση της ΤΕΔΚ στο Ν. Ξάνθης «Ενέργεια-Περιβάλλον-Ανάπτυξη» (ΕΠΑ)
- το Διεθνές Εκθεσιακό Κέντρο Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης
- το Ηλεκτρονικό Κέντρο Εμπορίου Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης
- η Διαχειριστική Έργων Στήριξης ΜΜΕ Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης (ΔΕΣΜΟΣ)
- Φορείς Χρηματοδότησης Καινοτόμων Ενεργειών, όπως οι Συνεταιριστικές Τράπεζες (Έβρου και Δράμας), οι διάφοροι Κρατικοί και Ευρωπαϊκοί Φορείς χρηματοδότησης (Υπουργείο Ανάπτυξης, ΓΓΕΤ, Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης, Ευρωπαϊκή Ένωση και οι Εταιρείες Επιχειρηματικών Κεφαλαίων Υψηλού Κίνδυνου – Venture Capital.

Όσον αφορά στις υποδομές της Περιφέρειας, υπάρχει η Εγνατία Οδός η οποία έχει έκταση 680 χιλιομέτρων και ξεκινάει από την Ηγουμενίτσα μέχρι τη γέφυρα των Κήπων στον Έβρο. Επιπρόσθετα, το σιδηροδρομικό δίκτυο της περιοχής διασχίζει τους τέσσερις νομούς της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, εκτός του νομού Καβάλας, με συνολικό μήκος περίπου 445 χιλιόμετρα. Σε γενικές γραμμές, υπάρχουν ορισμένα προβλήματα στις υποδομές, καθιστώντας την εξυπηρέτηση των επιβατών καθώς και τη διακίνηση των εμπορευμάτων προβληματική. Παράλληλα, υπάρχει αεροπορική και θαλάσσια συγκοινωνία στην Περιφέρεια, που υποστηρίζονται από 2 κρατικά πολιτικά αεροδρόμια και 2 μεγάλα λιμάνια σε Καβάλα και Αλεξανδρούπολη, 6 μικρότερα και 10 αλιευτικά καταφύγια⁴.

⁴ Περιφέρεια Μακεδονίας και Θράκης, (2012), *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Μακεδονίας και Θράκης, Προγραμματική Περίοδος 2007 – 2013*, 2η αναθεώρηση, Αθήνα.

Αναφορικά με τις Δομές Πρόνοιας και Κοινωνική Αλληλεγγύης, στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης υπάρχουν 140 Βρεφονηπιακοί σταθμοί, 3 Κέντρα Παιδικής Μέριμνας, 17 Ειδικά Σχολεία, 1 Ειδική Εστία, 1 Κέντρο Αποκατάστασης και Αποθεραπείας, 5 Ιατροκοινωνικά Κέντρα, 47 ΚΑΠΗ, 8 Γηροκομεία, 3 Θεραπευτήρια, 4 Κατασκηνώσεις, 85 Μη Κυβερνητικούς Οργανισμούς, 3 Συλλόγους και 27 Φορείς – Ιδρύματα. Όσον αφορά στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας, υπάρχουν 6 Νοσοκομεία με Εξωτερικά Ιατρεία, 14 Κέντρα Υγείας, 119 Περιφερειακά Ιατρεία και 13 Διαγνωστικά Κέντρα⁵.

Επιπρόσθετα, η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης διαθέτει πλούσιους πολιτιστικούς πόρους, οι οποίοι συνεισφέρουν σε μεγάλο βαθμό στον τουρισμό της περιοχής. Οι σημαντικότεροι αρχαιολογικοί χώροι στην Περιφέρεια είναι οι Φίλιπποι, η Θάσος, τα Άβδηρα και η Σαμοθράκη. Επιπλέον, υπάρχουν παραδοσιακοί γραφικοί οικισμοί που ανέρχονται σε 70⁶.

Στη συνέχεια, στο Γράφημα 1.1 καταγράφονται συνοπτικά τα δυνατά και αδύνατα σημεία, οι ευκαιρίες και οι απειλές που αντιμετωπίζει η Περιφέρεια της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.

---

⁵ Σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, 2004.

⁶ Περιφέρεια Μακεδονίας και Θράκης, (2012), *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Μακεδονίας και Θράκης, Προγραμματική Περίοδος 2007 – 2013*, 2η αναθεώρηση, Αθήνα.

Πηγή: Περιφέρεια Μακεδονίας και Θράκης, 2007

Σχήμα 1.1: SWOT ανάλυση της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης

1.2 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΤΗΣ ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα 1.1, ο μόνιμος πληθυσμός της Περιφέρειας το 2001 ήταν 607.162 άτομα, ενώ το 2011 μειώθηκε στα 606.170 άτομα.

**Πίνακας 1.1: Μόνιμος πληθυσμός της Περιφέρειας Αν. Μακεδονίας & Θράκης
για τα έτη 2001 και 2011**

	Μόνιμος πληθυσμός 2001	Μόνιμος πληθυσμός 2011
Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης	607.162	606.170

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ, 2011 (Ιδια Επεξεργασία)

Στον Πίνακα 1.2 καταγράφεται ο νόμιμος πληθυσμός της Περιφέρειας Αν. Μακεδονίας και Θράκης για το 2011, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής.

Πίνακας 1.2: Απογραφή Πληθυσμού - Κατοικιών 2011, νόμιμος Πληθυσμός

	Νόμιμος Πληθυσμός, 2011
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΡΟΔΟΠΗΣ	108.555
ΔΗΜΟΣ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	55.812
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	48.683
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΙΓΕΙΡΟΥ	3.959
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΝΕΟΥ ΣΙΔΗΡΟΧΩΡΙΟΥ	3.170
ΔΗΜΟΣ ΑΡΡΙΑΝΩΝ	18.308
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΦΙΛΛΥΡΑΣ	8.041
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΡΙΑΝΩΝ	5.845
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΕΧΡΟΥ	1.718
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΟΡΓΑΝΗΣ	2.704
ΔΗΜΟΣ ΙΑΣΜΟΥ	15.562
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΑΣΜΟΥ	7.614
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΜΑΞΑΔΩΝ	1.709
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΩΣΤΟΥ	6.239
ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ - ΣΑΠΩΝ	18.873
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΑΠΩΝ	10.925
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ	7.948

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΡΑΜΑΣ	108.578
ΔΗΜΟΣ ΔΡΑΜΑΣ	54.398
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΡΑΜΑΣ	53.631
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΙΔΗΡΟΝΕΡΟΥ	767
ΔΗΜΟΣ ΔΟΞΑΤΟΥ	18.426
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΛΑΜΠΑΚΙΟΥ	7.027
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΟΞΑΤΟΥ	11.399
ΔΗΜΟΣ ΚΑΤΩ ΝΕΥΡΟΚΟΠΙΟΥ	10.682
ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΑΝΕΣΤΙΟΥ	6.913
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΑΡΑΝΕΣΤΙΟΥ	2.730
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ	4.183
ΔΗΜΟΣ ΠΡΟΣΟΤΣΑΝΗΣ	18.159
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣΟΤΣΑΝΗΣ	13.139
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΙΤΑΓΡΩΝ	5.020
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΒΡΟΥ	146.376
ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	63.920
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	51.316
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΑΪΑΝΟΥΠΟΛΗΣ	3.359
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΦΕΡΩΝ	9.245
ΔΗΜΟΣ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	23.308
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	18.767
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΕΤΑΞΑΔΩΝ	4.541
ΔΗΜΟΣ ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ	37.653
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΟΡΕΣΤΙΑΔΟΣ	22.014
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΒΥΣΣΑΣ	6.657
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΥΠΡΙΝΟΥ	2.625
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΓΩΝΟΥ	6.357
ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ	3.308
ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΦΛΙΟΥ	18.187
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΟΥΦΛΙΟΥ	8.566
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΟΡΦΕΑ	5.654
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΥΧΕΡΟΥ	3.967

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΘΑΣΟΥ	13.810
ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ	13.810
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΒΑΛΑΣ	125.403
ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	67.454
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΒΑΛΑΣ	55.325
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΦΙΛΙΠΠΩΝ	12.129
ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	24.002
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΧΡΥΣΟΥΠΟΛΗΣ	16.635
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΕΡΑΜΩΤΗΣ	5.300
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΟΡΕΙΝΟΥ	2.067
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	33.947
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ	10.443
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ	7.218
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΟΡΦΑΝΟΥ	4.969
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	6.612
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΙΠΕΡΩΝ	4.705
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΞΑΝΘΗΣ	110.885
ΔΗΜΟΣ ΞΑΝΘΗΣ	52.473
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΞΑΝΘΗΣ	48.879
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΗΣ	3.594
ΔΗΜΟΣ ΑΒΔΗΡΩΝ	23.042
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΒΙΣΤΩΝΙΔΟΣ	11.473
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΒΔΗΡΩΝ	6.189
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΕΛΕΡΟΥ	5.380
ΔΗΜΟΣ ΜΥΚΗΣ	20.573
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΥΚΗΣ	15.713
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΘΕΡΜΩΝ	1.385
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΤΥΛΗΣ	2.694
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΑΤΡΩΝ	781
ΔΗΜΟΣ ΤΟΠΕΙΡΟΥ	14.797

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ, 2012 (Ίδια Επεξεργασία)

Η συγκρότηση του πληθυσμού της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης είναι αρκετά διαφοροποιημένη από τις υπόλοιπες περιφέρειες της Ελλάδας, έχοντας ως βασικό σημείο αναφοράς τη μουσουλμανική μειονότητα. Πιο συγκεκριμένα, στη Δυτική Θράκη κατοικούν περίπου 360.000 άτομα, εκ των οποίων ο μειονοτικός πληθυσμός αγγίζει το 33,14 % ενώ οι χριστιανοί το 66,86 % επί του συνολικού πληθυσμού της Δυτικής Θράκης⁷. Με τον όρο μουσουλμανική μειονότητα της Δυτικής Θράκης εννοούμε τους μουσουλμάνους στο θρήσκευμα Έλληνες πολίτες, το νομικό καθεστώς των οποίων καθορίζεται από τη Συνθήκη της Λωζάννης και τη Σύμβαση για την ανταλλαγή των πληθυσμών. Κύρια ασχολία της μειονότητας αποτελεί η γεωργία με κύρια καλλιέργεια τον καπνό και με βασικά χαρακτηριστικά τη μικρή ιδιοκτησία, την παραδοσιακή οικογενειακή εκμετάλλευση και την έλλειψη σύγχρονων υποδομών. Σύμφωνα με υπολογισμούς, η μουσουλμανική μειονότητα αριθμεί περί τα 140.000 - 145.000 άτομα, όπου κατοικούν κυρίως στους νομούς Ροδόπης και Ξάνθης.

Στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης καταγράφεται μεγάλη αύξηση του αστικού πληθυσμού με ποσοστό που αγγίζει το 14,4%. Στον πίνακα που ακολουθεί καταγράφεται η μεταβολή του νόμιμου πληθυσμού στην Ορεστιάδα, την Αλεξανδρούπολη, την Κομοτηνή, την Ξάνθη, την Καβάλα και τη Δράμα.

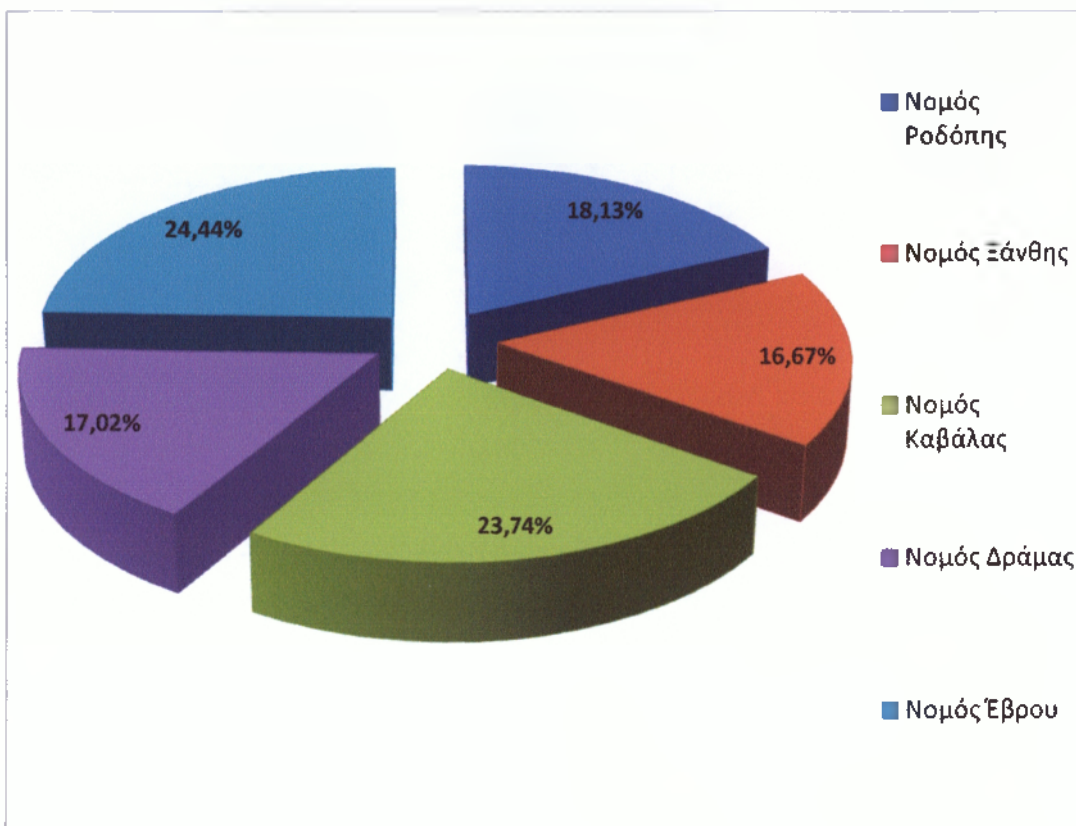
⁷ Κάτσικας, Χ. & Πολίτου, Ε. (1999), «Εκτός τάξης» το «διαφορετικό», Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.

Πίνακας 1.3 Μεταβολή του νόμιμου πληθυσμού των αστικών κέντρων της Περιφέρειας Αν. Μακεδονίας & Θράκης για την περίοδο 1991 - 2001

ΠΟΛΗ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 1991	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2001	ΠΟΣΟΣΤΟ (%) ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ			
Ορεστιάδα	13.296	15.438	16,1%
Αλεξανδρούπολη	38.939	49.724	27,7%
Κομοτηνή	38.532	44.421	15,3%
Ξάνθη	38.775	46.457	19,8%
Καβάλα	57.461	59.222	3,1%
Δράμα	39.539	43.934	11,1%

Στο Γράφημα που ακολουθεί παρουσιάζεται η κατανομή του πληθυσμού της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης ανά νομό, όπου παρατηρούμε ότι ο νομός Έβρου έχει τη μεγαλύτερη συγκέντρωση πληθυσμού.

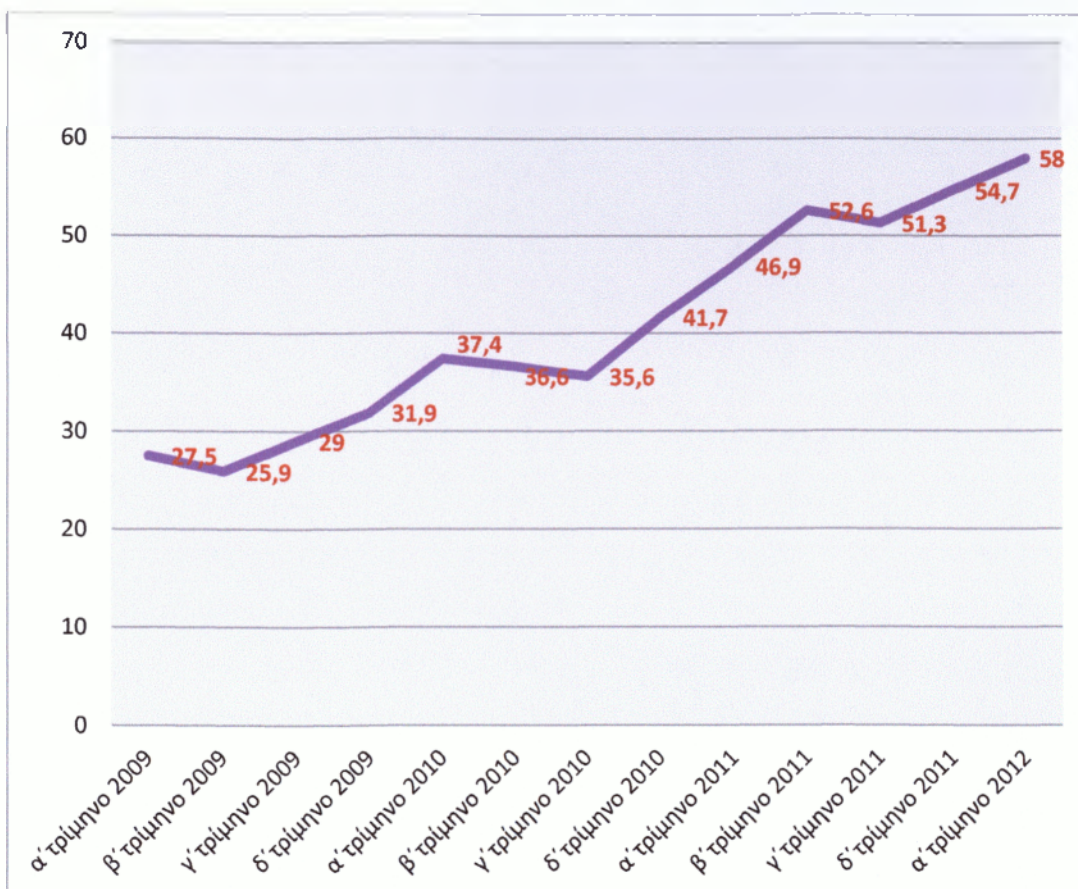

Πηγή: ΕΣΥΕ, 2001 (Ίδια Επεξεργασία)

Σχήμα 1.2: Κατανομή πληθυσμού της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης ανά νομό

Όσον αφορά στην απασχόληση, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, το ποσοστό της ανεργίας στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, για το πρώτο τρίμηνο του 2012 ήταν 22,7% το δεύτερο τρίμηνο του 2012 ήταν 24%, και το γ' τρίμηνο 2012 ήταν 21,1%. Επίσης, τον Ιανουάριο του 2013 το ποσοστό των ανέργων ανέρχεται στο 28,2%.

Στο γράφημα που ακολουθεί καταγράφεται ο αριθμός των ανέργων στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης για την περίοδο 2009-2012, ανά τρίμηνο, σε χιλιάδες άτομα.

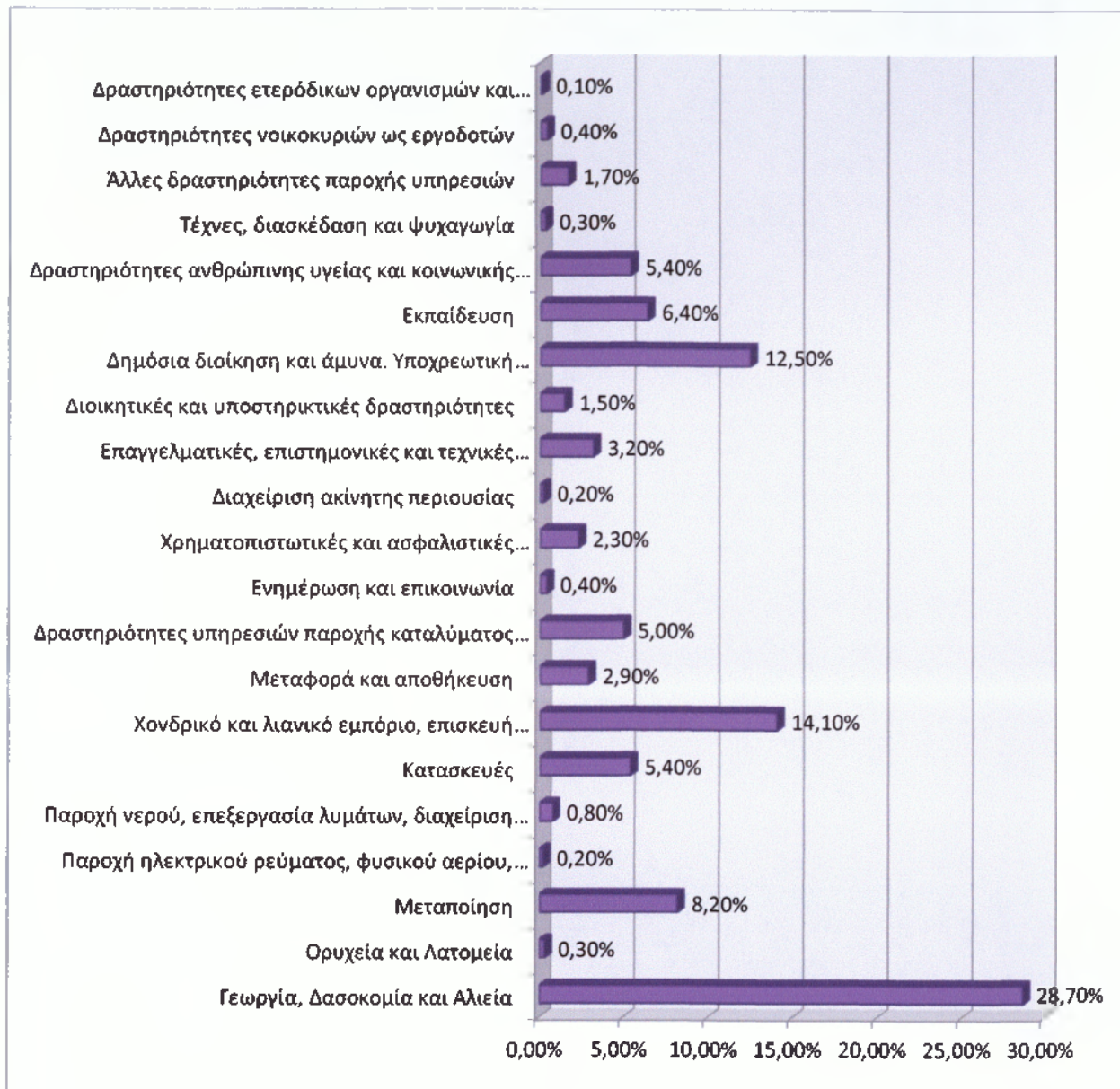

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2012 (Ίδια Επεξεργασία)

Σχήμα 1.3: Αριθμός ανέργων στην Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας και Θράκης για την περίοδο 2009-2012, ανά 3μηνο (σε χιλιάδες άτομα)

Στο επόμενο γράφημα καταγράφεται το ποσοστό των απασχολουμένων ηλικίας 15 ετών και άνω στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής για το Γ' τρίμηνο του 2012.

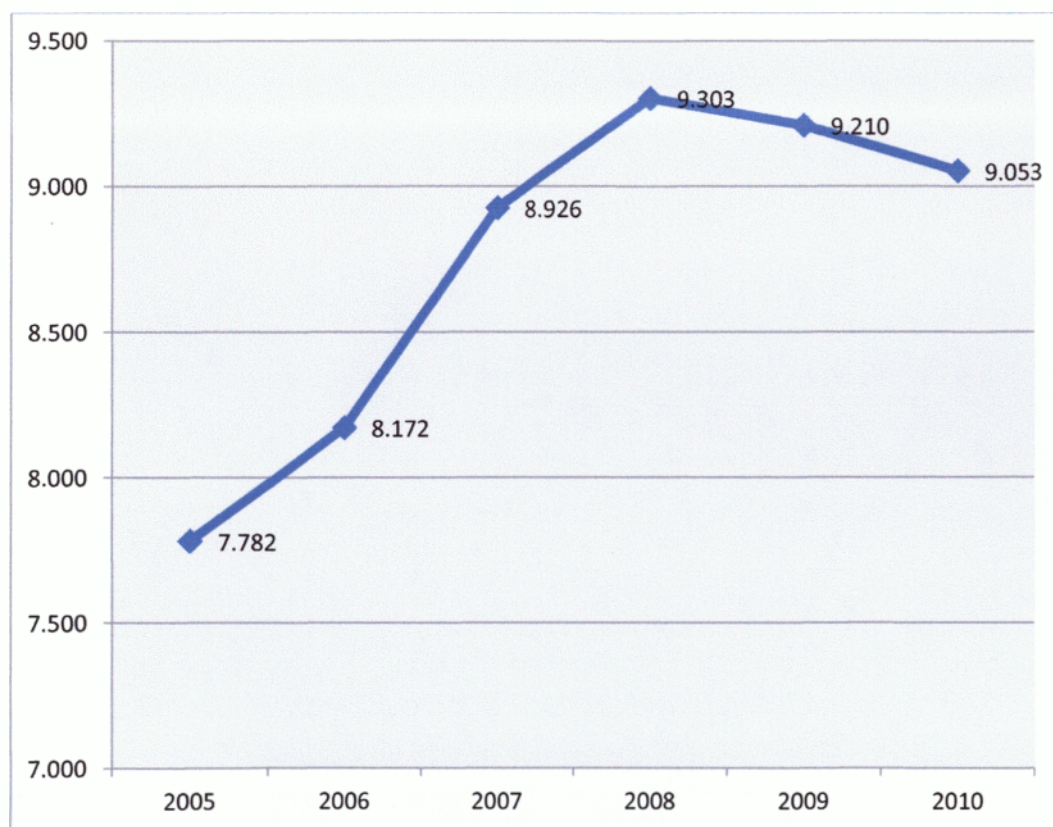
Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2012 (Ίδια Επεξεργασία)

Σχήμα 1.4: Αναλογία % απασχολουμένων ηλικίας 15 ετών και άνω στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, Γ' Τρίμηνο 2012

Όπως παρατηρούμε από το παραπάνω σχήμα, ο κλάδος με το μεγαλύτερο ποσοστό απασχολουμένων είναι ο κλάδος της γεωργίας, δασοκομίας και της αλιείας με ποσοστό που αγγίζει το 28,70%. Ακολουθεί με διαφορά, ο κλάδος του χονδρικού και λιανικού εμπορίου με ποσοστό που αγγίζει το 14,10%

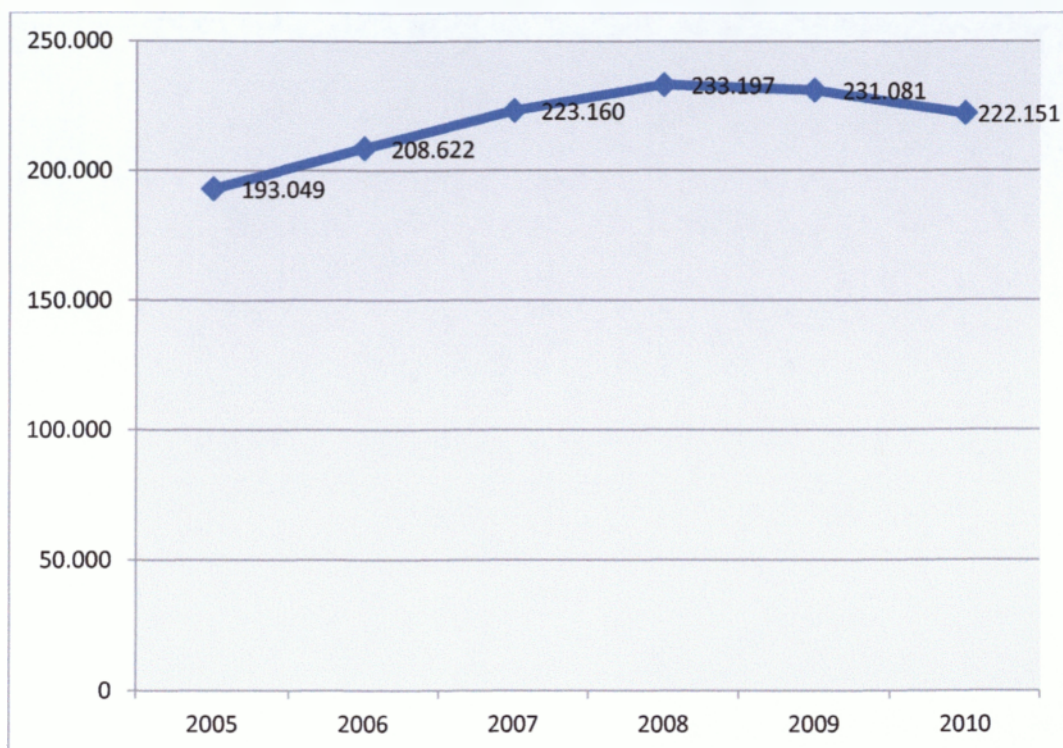
1.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΤΗΣ ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ

Η Περιφέρεια έχει συγκριτικό πλεονέκτημα στον πρωτογενή τομέα, καθώς ο αγροτικός τομέας καλύπτει το 96% της συνολικής έκτασης της Περιφέρειας Αν. Μακεδονίας και Θράκης. Ο δευτερογενής τομέας χαρακτηρίζεται από σημαντική κατασκευαστική και μεταποιητική δραστηριότητα, κυρίως στη Θράκη, λόγω των παρεχόμενων επενδυτικών κινήτρων και της αξιοποίησης σημαντικών ενεργειακών (κοιτάσματα πετρελαίου κοκ) και μεταλλευτικών αποθεμάτων (μάρμαρα, κοκ).

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2011 (Ίδια Επεξεργασία)

Σχήμα 1.5: Εξέλιξη ΑΕΠ Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης (2005 – 2010)

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2011 (Ίδια Επεξεργασία)

Σχήμα 1.6: Εξέλιξη ΑΕΠ Ελλάδας (2005 – 2010)

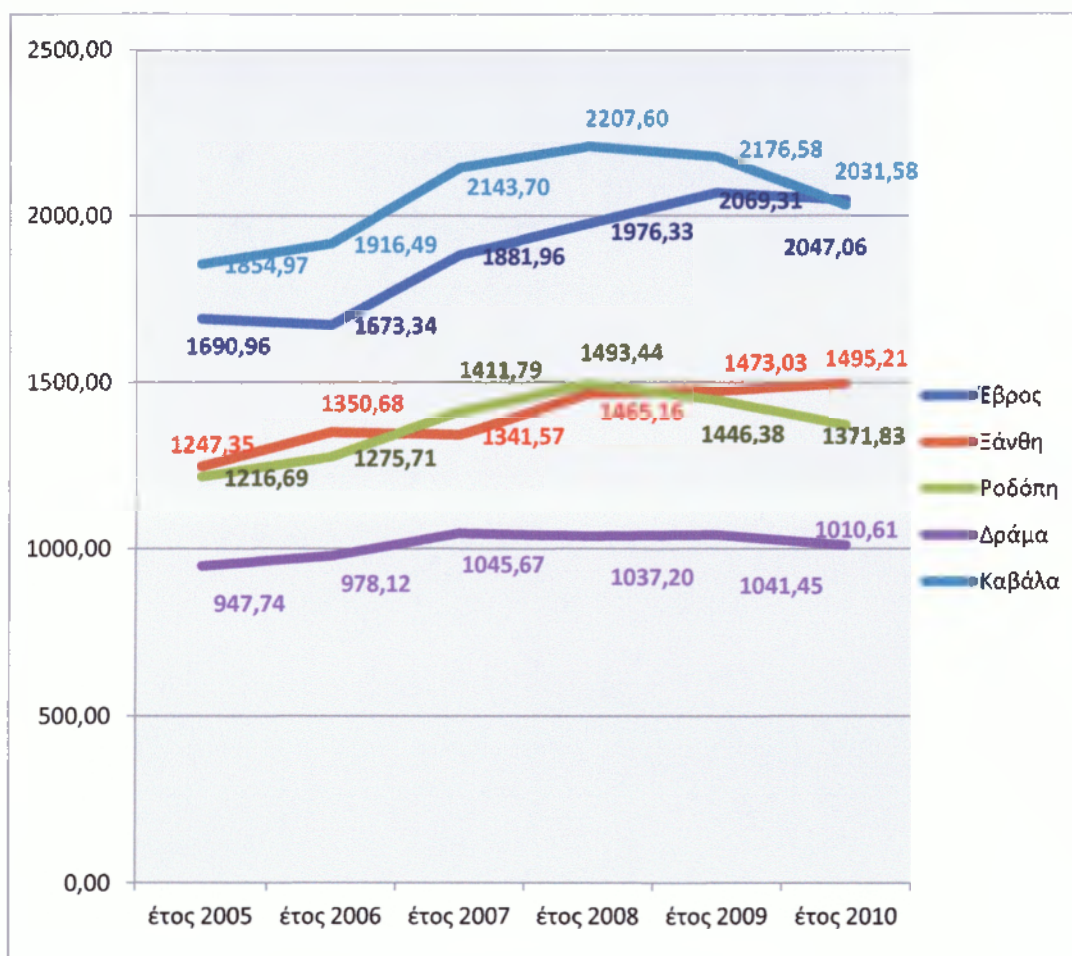
Το έτος 2005, το 9,3% της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας προήλθε από τον πρωτογενή τομέα, το 26,3% από το δευτερογενή τομέα, και το 64,4% από τον τριτογενή. Το 2006 το ΑΕΠ της ΑΜΘ ανήλθε σε 8.172 εκατομμύρια ευρώ, ήτοι 3,52% επί του ελληνικού ΑΕΠ. Κατά τη διάρκεια του 2000-2006, ο μέσος ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης ανήλθε στο 1,94%, δηλαδή ο δεύτερος μικρότερος στην Ελλάδα⁸.

Σύμφωνα με τα παραπάνω γραφήματα, το ΑΕΠ της Περιφέρειας Αν. Μακεδονίας και Θράκης το 2008 ανήλθε σε 9.303 εκατομμύρια ευρώ, το 2009 σε 9.210 εκατομμύρια ευρώ και το 2010 σε 9.053 εκατομμύρια ευρώ. Το συνολικό ΑΕΠ της Ελλάδας για το 2008 ήταν 233.197 εκατομμύρια ευρώ, το 2009 ήταν 231.081 εκατομμύρια ευρώ και το 2010 ανήλθε σε 222.151 εκατομμύρια ευρώ.

⁸ Εγνατία Οδός Α.Ε. – Παρατηρητήριο, (2009), *Αναπτυξιακό προφίλ της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης*, Διαθέσιμο στο: http://observatory.egnatia.gr/reports/regions_profile_2009/E_Mac&Thrace_june2009.pdf

Στο γράφημα που ακολουθεί καταγράφονται οι διαχρονικές μεταβολές της Συνολικής Ακαθάριστης Αξίας ανά νομό στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης για την περίοδο 2005 – 2010.

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2011 (Ίδια Επεξεργασία)

Σχήμα 1.7: Μεταβολή Συνολικής Ακαθάριστης Αξίας ανά νομό (2005 – 2010)

Στον πίνακα που ακολουθεί καταγράφεται η Συνολική Ακαθάριστη Αξία ανά νομό της Περιφέρειας Αν. Μακεδονίας & Θράκης και ανά κλάδο για την περίοδο 2005 – 2010.

Πίνακας 1.4: Συνολική Ακαθάριστη Αξία ανά νομό και ανά κλάδο (2005 – 2010)

Κλάδοι	Γεωργία, δασοκομία και αλιεία						Ορυχεία, λατομεία, βιομηχανία, παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού, κλιματισμού και νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες εξόρυξης											
	2005	2006	2007	2008*	2009*	2010*	2005	2006	2007	2008*	2009*	2010*	2005	2006	2007	2008*	2009*	2010*
Περιφέρειες και νομοί	2005	2006	2007	2008*	2009*	2010*	2005	2006	2007	2008*	2009*	2010*	2005	2006	2007	2008*	2009*	2010*
Σύνολο Ελλάδος	8.428	6.834	6.830	6.394	6.372	6.300	21.957	23.747	24.883	25.402	25.127	26.371	16.428	17.612	18.282	18.246	18.242	19.412
<i>Ανατ. Μακεδονία - Θράκη</i>	682	489	554	469	458	463	981	983	1.107	1.229	1.230	1.236	695	687	783	840	898	958
Έβρος	182	111	125	114	104	94	142	128	155	160	158	201	121	105	130	129	128	173
Ξάνθη	106	86	86	73	74	76	230	215	222	252	270	249	211	198	205	232	249	231
Ροδόπη	145	79	99	87	92	89	228	260	306	375	328	280	119	135	147	168	175	171
Δράμα	118	98	111	92	94	98	144	143	145	159	166	173	71	72	81	91	96	105
Καβάλα	130	116	133	104	94	107	236	237	279	283	308	333	173	177	221	221	249	277

Κλάδοι	Κατασκευές						Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών, μεταφορές και αποθήκευση, δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής κατάλυματος και υπηρεσιών εστίασης					
	2005	2006	2007	2008*	2009*	2010*	2005	2006	2007	2008*	2009*	2010*
Περιφέρειες και νομοί	2005	2006	2007	2008*	2009*	2010*	2005	2006	2007	2008*	2009*	2010*
Σύνολο Ελλάδος	12.050	16.293	15.243	13.890	10.553	6.772	46.043	48.804	53.467	55.227	51.229	49.980
<i>Ανατ. Μακεδονία - Θράκη</i>	505	696	664	605	423	306	1.725	1.812	2.012	2.030	1.817	1.780
Έβρος	128	118	149	119	88	59	387	408	460	453	400	358
Ξάνθη	114	203	130	160	106	107	212	228	241	243	232	252
Ροδόπη	103	126	132	81	47	40	209	235	249	254	219	226
Δράμα	64	89	81	60	45	25	235	250	272	254	225	220
Καβάλα	96	160	171	186	137	76	682	690	790	827	741	725

Κλάδοι	Ενημέρωση και επικοινωνία						Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες					
	2005	2006	2007	2008*	2009*	2010*	2005	2006	2007	2008*	2009*	2010*
Περιφέρειες και νομοί												
Σύνολο Ελλάδος	6.833	7.783	7.914	9.338	10.206	9.464	8.463	8.985	9.110	9.384	9.214	9.245
<i>Ανατ. Μακεδονία - Θράκη</i>	139	159	151	170	172	196	219	232	231	227	234	244
Έβρος	72	83	78	87	90	89	52	56	54	53	55	58
Ξάνθη	13	15	14	18	15	31	31	32	32	35	34	43
Ροδόπη	13	15	14	16	16	28	30	32	32	31	30	34
Δράμα	3	3	3	3	3	7	45	48	48	48	50	40
Καβάλα	38	44	41	46	48	42	61	64	64	61	66	69

Κλάδοι	Λειτουργία ακίνητης περιουσίας						Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες, διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες					
	2005	2006	2007	2008*	2009*	2010*	2005	2006	2007	2008*	2009*	2010*
Περιφέρειες και νομοί												
Σύνολο Ελλάδος	19.870	19.479	23.837	26.923	28.826	27.371	9.801	11.278	11.615	11.411	12.729	11.050
<i>Ανατ. Μακεδονία - Θράκη</i>	528	518	635	717	769	732	227	305	324	286	347	274
Έβρος	142	140	171	192	206	195	52	69	73	66	77	47
Ξάνθη	78	78	96	108	117	112	49	63	69	54	76	66
Ροδόπη	84	82	100	113	121	115	34	48	49	43	55	48
Δράμα	75	73	88	99	106	101	31	42	44	41	48	66
Καβάλα	148	146	180	204	220	209	62	83	89	81	91	47

Κλάδοι	Λημόσια διοίκηση και όργανα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση, εκπαίδευση, δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μέριμνα						Τέχνες, διασκέδαση, ψυχαγωγία, άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών, δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών, μη διαφοροποιημένες δραστηριότητες νοικοκυριών που αφορούν την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών για ίδια χρήση, δραστηριότητες επιτόκιων οργανισμών και φορέων					
	2005	2006	2007	2008*	2009*	2010*	2005	2006	2007	2008*	2009*	2010*
Περιφέρειες και νομοί												
Σύνολο Ελλάδος	31.547	32.132	34.663	38.996	42.642	39.628	7.603	8.323	8.059	8.070	9.005	9.041
<i>Ανατ. Μακεδονία - Θράκη</i>	1.629	1.685	1.868	2.206	2.469	2.438	322	314	280	240	288	286
Έβρος	462	498	566	692	842	880	71	64	51	40	50	66
Ξάνθη	352	364	389	466	474	498	62	66	63	57	75	61
Ροδόπη	339	367	403	470	514	493	31	30	27	23	25	20
Δράμα	190	184	201	231	249	234	43	48	51	50	56	47
Καβάλα	286	272	308	347	391	333	115	105	89	70	82	91

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2011 (Ίδια Επεξεργασία)

Ο τριτογενής τομέας στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης χαρακτηρίζεται από το εμπόριο, τις δημόσιες υπηρεσίες και τις υπηρεσίες εστίασης και σίτισης. Συμμετέχουν και οι παραδοσιακοί κλάδοι, όπως το λιανικό εμπόριο, οι υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας, οι μεταφορές, ο τουρισμός κοκ.

1.4 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΡΑΜΑΣ

Η Περιφερειακή Ενότητα Δράμας συνορεύει με τη Βουλγαρία και έχει έκταση 3.468 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Έχει πλούσιο φυσικό περιβάλλον και πρόκειται για αγροτική περιοχή με μεγάλες καλλιεργήσιμες εκτάσεις. Διαιρείται σε πέντε δήμους:

- Δήμος Δράμας
- Δήμος Κάτω Νευροκοπίου
- Δήμος Προσοτσάνης
- Δήμος Παρανεστίου
- Δήμος Δοξάτου.

Τα παραγόμενα προϊόντα στην περιοχή είναι κατά κύριο λόγο δημητριακά, βαμβάκι, ντομάτα, καπνός, αμπέλια (με τα διεθνώς αναγνωρίσιμα κρασιά της Δράμας), φρούτα και λαχανικά, με τα πιο γνωστά φασόλια και πατάτες Κάτω Νευροκοπίου, καθώς δασοπονικά προϊόντα (οξιά κοκ). Επιπλέον, αρκετό ποσοστό των κατοίκων ασχολείται με την κτηνοτροφία, της οποίας η εκμετάλλευση γίνεται με παραδοσιακά μέσα. Υπάρχουν, επίσης, σύγχρονες μονάδες όπου παράγονται τυροκομικά προϊόντα άριστης ποιότητας⁹.

Το πιο βασικό στοιχείο που οδηγεί στην ανάπτυξη της Περιφερειακής Ενότητας Δράμας είναι το μάρμαρο, καθώς σύγχρονες μονάδες εξόρυξης και επεξεργασίας μαρμάρου είναι εγκατεστημένες στην περιοχή. Παράλληλα, στην περιοχή υπάρχει σημαντικός ορυκτός πλούτος, όπως τα κοιτάσματα μαγγανίου, ουρανίου και άλλων βιομηχανικών ορυκτών¹⁰.

⁹ Αναρτημένο στο: <http://www.drama.gr/nomos.php?do=nomos>. Ημερομηνία ανάκτησης: 8/3/2013.

¹⁰ Αναρτημένο στο: <http://www.drama.gr/nomos.php?do=nomos>. Ημερομηνία ανάκτησης: 8/3/2013.

Η Περιφερειακή Ενότητα Δράμας συνδέεται οδικώς και σιδηροδρομικώς μέσω Θεσσαλονίκης, ακτοπλοϊκά μέσω Καβάλας και αεροπορικά μέσω του αεροδρομίου Μέγας Αλέξανδρος που βρίσκεται στη Χρυσούπολη Καβάλας .

Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της περιοχής για το 2007 ανήλθε σε 12,7 χιλ. ευρώ, αποτελώντας το 0,6% του συνολικού ελληνικού ΑΕΠ. Την ίδια περίοδο, ο πρωτογενής τομέας συνεισφέρει στο 10,3% του ΑΕΠ της περιοχής, ο δευτερογενής στο 19%, ενώ ο τριτογενής τομέας στο 70,7% του ΑΕΠ της περιοχής. Στην περιοχή υπάρχουν βιομηχανικές περιοχές, 2 δημόσια και ιδιωτικά νοσοκομεία και 1.017 τουριστικά καταλύματα (σύμφωνα με στοιχεία του 2009)¹¹.

1.5 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΒΑΛΑΣ

Η Καβάλα, με έκταση 2.111 τετραγωνικά χιλιόμετρα, αποτελεί το κέντρο της παραγωγής, της επεξεργασίας και της εμπορίας μαρμάρων, παραγωγής και εξαγωγής γεωργικών προϊόντων (όπως σταφύλια και σπαράγγια), καθώς και σημαντικό τουριστικό προορισμό. Επίσης, στην περιοχή έχει εγκατασταθεί η μεγαλύτερη βιομηχανία λιπασμάτων στην Ελλάδα. Παράλληλα, χρησιμοποιείται ως πόλη σταθμός από μεγάλες τράπεζες, χρηματιστηριακές επιχειρήσεις και επιχειρήσεις οικονομικών συμβούλων¹².

Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της περιοχής για το 2007 ανέρχεται σε 15,4 χιλ. ευρώ, αποτελώντας το 1% του συνολικού ΑΕΠ της χώρας. Την ίδια χρονική περίοδο, ο πρωτογενής τομέας αντιστοιχεί στο 7,8% επί του ΑΕΠ της Περιφερειακής Ενότητας Καβάλας, ο δευτερογενής τομέας στο 20,6%, και ο τριτογενής στο 71,6%.

Η Περιφερειακή Ενότητα Καβάλας διαθέτει λιμάνια, τον αερολιμένα Καβάλας Μ. Αλέξανδρος, το ΤΕΙ Καβάλας, βιομηχανικές περιοχές και βιομηχανικά πάρκα, 5

¹¹ Αναρτημένο στο: <http://www.investingreece.gov.gr/>. Ημερομηνία ανάκτησης: 8/3/2013.

¹² Αναρτημένο στο: http://www.pekavalas.eu/index.php?option=com_content&view=article&id=12:nkavalasinfo&catid=24:nomoskavalasinfo&Itemid=23. Ημερομηνία ανάκτησης: 8/3/2013.

δημόσια και ιδιωτικά νοσοκομεία, καθώς και 11.899 τουριστικά καταλύματα (στοιχεία του 2009)¹³.

1.6 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΞΑΝΘΗΣ

Η Περιφερειακή Ενότητα Ξάνθης έχει έκταση 1.793 τετραγωνικά χιλιόμετρα και 110.885 κατοίκους. Πάνω από το 45% του ενεργού πληθυσμού ασχολείται με τη γεωργία.

Το 2007, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της περιοχής ανέρχεται σε 13,1 χιλ. ευρώ, αποτελώντας το 0,6% επί του συνολικού ΑΕΠ της χώρας. Πιο αναλυτικά, ο πρωτογενής τομέας, για το ίδιο έτος, αντιστοιχεί στο 7,5% επί του ΑΕΠ της περιοχής, ο δευτερογενής συνεισφέρει στο 31,8%, ενώ ο τριτογενής στο 60,7% του ΑΕΠ της περιοχής¹⁴.

Στην Περιφερειακή Ενότητα Ξάνθης υπάρχουν λιμάνια, βιομηχανικές περιοχές, 3 δημόσια και ιδιωτικά νοσοκομεία, το Πανεπιστήμιο Θράκης και 1.394 τουριστικά καταλύματα (σύμφωνα με στοιχεία του 2009)¹⁵. Επιπρόσθετα, στην Ξάνθη εδρεύει το Περιφερειακό Ενεργειακό Γραφείο Θράκης, το οποίο είναι ειδικό σε θέματα ενεργειακής πολιτικής και σχεδιασμού, το Εθνικό Ίδρυμα Αγροτικής Έρευνας (ΕΘΙΑΓΕ), το Ινστιτούτο Επεξεργασίας Λόγου (Ι.Ε.Λ.), και το Ινστιτούτο Πολιτιστικής Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας (Ι.Π.Ε.Τ.).

Κατά τη διάρκεια της περιόδου 2000-2005, η Περιφερειακή Ενότητα Ξάνθης κατέγραψε τον υψηλότερο μέσο ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης (3,6%). Στην περιοχή παράγεται ο παγκοσμίως γνωστός αρωματικός καπνός. Επίσης, καλλιεργούνται βαμβάκι, σιτάρι, καλαμπόκι, ακτινίδια και κηπευτικά. Στην περιοχή έχουν

¹³ Αναρτημένο στο: <http://www.investingreece.gov.gr/>. Ημερομηνία ανάκτησης: 8/3/2013.

¹⁴ Αναρτημένο στο: <http://www.investingreece.gov.gr/>. Ημερομηνία ανάκτησης: 8/3/2013.

¹⁵ Αναρτημένο στο: <http://www.investingreece.gov.gr/>. Ημερομηνία ανάκτησης: 8/3/2013.

εγκατασταθεί καπνοβιομηχανίες, αλευροβιομηχανίες, υφαντουργίες, εργοστάσιο ζάχαρης, κ.ά.¹⁶

1.7 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΡΟΔΟΠΗΣ

Η Περιφερειακή Ενότητα Ροδόπης έχει έκταση 2.543 τετραγωνικά χιλιόμετρα Θεωρείται από τις λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές της Ελλάδας, λόγω της απουσίας σύγχρονων υποδομών, της διαρροής ανθρώπινου δυναμικού και ορισμένων πολιτικών προβλημάτων με τα οποία είναι αντιμέτωπη η περιοχή. Ο ενεργός πληθυσμός, ασχολείται, κατά πλειοψηφία, στον πρωτογενή τομέα, ενώ το υπόλοιπο 25% ασχολείται στο δευτερογενή και τριτογενή τομέα. Στην Περιφερειακή Ενότητα Ροδόπης παράγονται σιτηρά, βαμβάκι, καλαμπόκι, ζαχαρότευτλα, βιομηχανική ντομάτα, καπνά κ.ά.¹⁷

Όσον αφορά στα οικονομικά στοιχεία της Περιφερειακής Ενότητας Ροδόπης, για το έτος 2007, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ ανέρχεται σε 11,6 χιλ. ευρώ, αντιστοιχώντας στο 0,6% επί του συνολικού ΑΕΠ της Ελλάδας. Πιο αναλυτικά, την ίδια περίοδο, ο πρωτογενής τομέας συνεισφέρει στο 9,8% επί του συνολικού ΑΕΠ της περιοχής, ο δευτερογενής στο 24,4% και ο τριτογενής στο 65,8%¹⁸.

Στην Περιφερειακή Ενότητα Ροδόπης υπάρχουν τμήματα του Πανεπιστημίου Θράκης, βιομηχανικές περιοχές και βιομηχανικά πάρκα, 2 ιδιωτικά και δημόσια νοσοκομεία, καθώς και 1.538 τουριστικά καταλύματα (σύμφωνα με στοιχεία του 2009)¹⁹.

---

¹⁶ Αναρτημένο στο: http://www.xanthi.ilsp.gr/cultureportalweb/article.php?article_id=1072&topic_id=24&level=1&belongs=0&area_id=4&lang=gr, Ημερομηνία ανάκτησης: 8/3/2013.

¹⁷ Αναρτημένο στο: <http://www.everodopi.gr/index.php?action=rodopi>, Ημερομηνία ανάκτησης: 8/3/2013.

¹⁸ Αναρτημένο στο: <http://www.investingreece.gov.gr/>, Ημερομηνία ανάκτησης: 8/3/2013.

¹⁹ Αναρτημένο στο: <http://www.investingreece.gov.gr/>, Ημερομηνία ανάκτησης: 8/3/2013.

1.8 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΒΡΟΥ

Η Περιφερειακή Ενότητα Έβρου θεωρείται από τους μεγαλύτερους νομούς της Ελλάδας, καθώς έχει έκταση 4.242 και αποτελεί στρατηγικό σημείο. Πρωτεύουσα είναι η Αλεξανδρούπολη. Ο νομός περιλαμβάνει τους δήμους Αλεξανδρούπολη, Βύσσα, Διδυμότειχο, Κυπρίνος, Μεταξάδες, Ορεστιάδα, Ορφέας, Σαμοθράκη, Σουφλί, Τραϊανούπολη, Τρίγωνο, Τυχερό και Φέρες.

Η πρόσβαση στην Περιφερειακή Ενότητα Έβρου γίνεται είτε με το αυτοκίνητο είτε με τις συγκοινωνίες, καθώς υπάρχει συχνή λεωφορειακή σύνδεση της Αλεξανδρούπολης με την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη καθώς και συχνή σύνδεση με τους γειτονικούς νομούς, με τον αερολιμένα Δημόκριτο, με τον Ο.Σ.Ε. και με το Λιμάνι, όπου εκτελούνται τακτικά δρομολόγια από το λιμάνι της Αλεξανδρούπολης προς τη Σαμοθράκη, τα νησιά του Κεντρικού και Ανατολικού Αιγαίου, την Κρήτη και το Λαύριο.

Η οικονομία της Περιφερειακής Ενότητας Έβρου βασίζεται κατά κύριο λόγο στον τριτογενή τομέα. Ο τουρισμός συνεισφέρει στο 73,9% του ΑΕΠ της περιοχής, ο δευτερογενής τομέας σε ποσοστό 17,6%, και ο πρωτογενής τομέας, με κυρίαρχες τη γεωργία και την κτηνοτροφία, αγγίζει το 8,5% του ΑΕΠ της περιοχής. Το συνολικό κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Περιφερειακής Ενότητας Έβρου είναι 14.000 ευρώ, αποτελώντας το 0,9% του συνολικού ελληνικού ΑΕΠ²⁰.

Στην Περιφερειακή Ενότητα Έβρου υπάρχει ο Αερολιμένας Αλεξανδρούπολης Δημόκριτος, λιμάνια, το Πανεπιστήμιο Θράκης, βιομηχανικές περιοχές και βιομηχανικά πάρκα, 3 δημόσια και ιδιωτικά νοσοκομεία, καθώς και 3.854 τουριστικά καταλύματα (σύμφωνα με στοιχεία του 2009)²¹.

---

²⁰ Αναρτημένο στο: <http://www.investingreece.gov.gr/>. Ημερομηνία ανάκτησης 8/3/2013.

²¹ Αναρτημένο στο: <http://www.investingreece.gov.gr/>. Ημερομηνία ανάκτησης 8/3/2013.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

2.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

Άνεργο είναι το άτομο που αναζητά εργασία και δε βρίσκει. Ο αριθμός των ατόμων που είναι άνεργα υπολογίζεται από την παρακάτω σχέση:

$$\text{Άνεργοι} = \text{Εργατικό δυναμικό} - \text{Απασχολούμενοι}$$

Οι άνεργοι είναι άτομα τα οποία είναι ικανά και επιθυμούν να δουλέψουν με τις επικρατούσες στην αγορά εργασίας χρηματικές απολαβές, αλλά δεν έχουν απασχόληση.

Επιπλέον, πρέπει να διευκρινιστεί ότι υπάρχει διαφορά ανάμεσα στους ανέργους και στα άτομα τα οποία βρίσκονται εκτός αγοράς εργασίας. Η διαφορά αυτή έγκειται στο γεγονός ότι οι άνεργοι αναζητούν με ενεργό τρόπο να βρουν δουλειά, ενώ τα άτομα που βρίσκονται εκτός αγοράς εργασίας ή δεν έχουν ψάξει ποτέ ή έχουν πλέον παραιτηθεί από την αναζήτηση της εργασίας²².

Σύμφωνα με την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος, άνεργα είναι τα άτομα ηλικίας 15 έως 74 ετών, που²³:

²² Πετρινώτη, Ξ. (1989), *Αγορές εργασίας: Οικονομικές θεωρίες και έρευνες*, Παπαζήσης, Αθήνα.

²³ Αμοριανού, Σ., Ασημακοπούλου, Ζ., Κοντογεωργοπούλου, Π., Κωστής, Γ., Παλάσκα, Ε., Σκυλλάκου, Ε. & Σταμπούλη, Ε. (2007), *Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας, Ειδική Έκθεση (Νόμος 3029/2003 "Συνήγορος του Πολίτη και άλλες διατάξεις", άρθρο 3, § 5), Παροχές Ανεργίας: Δικαιώματα των Ανέργων και Λειτουργία των Υπηρεσιών του ΟΑΕΔ*, Συνήγορος του Πολίτη, Ανεξάρτητη Αρχή, σελ. 13-14.

- δεν έχουν εργασία κατά την εβδομάδα αναφοράς, δηλαδή δεν είχαν μισθωτή εργασία ούτε μη μισθωτή εργασία (για μια ώρα τουλάχιστον),
- ήταν διαθέσιμα για εργασία, δηλαδή για έναρξη δραστηριότητας ως μισθωτοί ή μη
- μισθωτοί εντός δύο εβδομάδων από την εβδομάδα αναφοράς,
- αναζητούσαν ενεργά απασχόληση, δηλαδή είχαν πραγματοποιήσει συγκεκριμένες ενέργειες με σκοπό την εξεύρεση μισθωτής ή μη μισθωτής απασχόλησης για περίοδο τεσσάρων εβδομάδων που λήγει στο τέλος της εβδομάδας αναφοράς, ή τα οποία είχαν βρει εργασία και θα την άρχιζαν εντός τριών μηνών το πολύ.

Ο ορισμός αυτός διαφέρει από τον ορισμό που δίνει ο ΟΑΕΔ. Σύμφωνα με τον τελευταίο, άνεργος είναι ο μισθωτός που έχει απολυθεί ή έχει λήξει η σύμβαση εργασίας που είχε, αναζητάει απασχόληση και είναι διατεθειμένος να ασχοληθεί σε εργασία που του προσφέρεται από τον ΟΑΕΔ ή να παρακολουθήσει διάφορα σεμινάρια επαγγελματικής εκπαίδευσης. Πιο συγκεκριμένα ο ορισμός για τον άνεργο που δίνεται από το άρθρο 3 του Ν. 1545/1985 διατυπώνει τα εξής²⁴:

Άρθρο 3, Τακτική Επιδότηση Ανεργίας:

1. Άνεργος θεωρείται εκείνος που μετά τη λύση ή τη λήξη της εργασιακής σχέσης αναζητεί εργασία, αποδέχεται να απασχοληθεί σε εργασία που του προσφέρεται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΟΑΕΔ στον ευρύτερο επαγγελματικό του κλάδο ή δέχεται να παρακολουθήσει προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης ή μετεκπαίδευσης και γενικά επωφελείται από κάθε περίπτωση δυνατότητας για απασχόληση.

2. Δε θεωρούνται άνεργοι:

²⁴ Αμοριανού, Σ., Ασημακοπούλου, Ζ., Κοντογεωργοπούλου, Π., Κωστής, Γ., Παλάσκα, Ε., Σκυλλάκου, Ε. & Σταμπούλη, Ε. (2007), *Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας, Ειδική Έκθεση (Νόμος 3029/2003 "Συνήγορος του Πολίτη και άλλες διατάξεις", άρθρο 3, § 5), Παροχές Ανεργίας: Δικαιώματα των Ανέργων και Λειτουργία των Υπηρεσιών του ΟΑΕΔ, Συνήγορος του Πολίτη, Ανεξάρτητη Αρχή, σελ. 13-14.*

α) όσοι απασχολούνται ή ασκούν οποιοδήποτε ελεύθεριο ή άλλο επάγγελμα ή είναι επιχειρηματίες ή η κύρια απασχόλησή τους είναι οι γεωργικές, δασικές ή κτηνοτροφικές εργασίες, εκτός από τους υπαγόμενους στην ασφάλιση του ΙΚΑ

β) οι σύζυγοι ή τα παιδιά που απασχολούνται σε επιχείρηση ή εκμετάλλευση του ή της συζύγου, του πατέρα ή της μητέρας

γ) οι μαθητευόμενοι των επαγγελματικών σχολών ή όσοι εξασκούνται πρακτικά στα πλαίσια επαγγελματικού εκπαιδευτικού προγράμματος χωρίς εργασιακή σχέση

δ) όσοι συνταξιοδοτούνται από το Δημόσιο ή από οποιοδήποτε συνταξιοδοτικό οργανισμό κύριας ή επικουρικής ασφάλισης με ποσό ίσο ή μεγαλύτερο από το κάθε φορά κατώτερο όριο σύνταξης που καταβάλλει το Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Κ.Α.) στους ασφαλισμένους με εξαίρεση όσους λαμβάνουν σύνταξη λόγω θανάτου

ε) όσοι υπηρετούν στις ένοπλες δυνάμεις

στ) όσοι εκτίουν ποινή στερητική της ελευθερίας ή υποβάλλονται σε μέτρα ασφαλείας ή σε ποινικό σωφρονισμό με αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα, μέσα σε σωφρονιστικά ή αναμορφωτικά ή θεραπευτικά καταστήματα.

Το ποσοστό ανεργίας, το οποίο αποτελεί το ποσοστό του εργατικού δυναμικού που παραμένει άνεργο, υπολογίζεται ως εξής:

$$\text{Ποσοστό Ανεργίας} = (\text{Αριθμός Ανέργων} / \text{Εργατικό Δυναμικό}) \times 100$$

Το εργατικό δυναμικό αποτελεί το άθροισμα των απασχολούμενων ατόμων και των ανέργων.

2.2 ΑΙΤΙΕΣ ΑΝΑ ΕΙΔΟΣ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

Υπάρχουν τα εξής είδη ανεργίας:

- η διαρθρωτική ανεργία
- η κεϋνσιανή ανεργία
- η ανεργία τριβής
- η εποχιακή ανεργία.

Η **διαρθρωτική ανεργία** προκαλείται από την αναντιστοιχία που μπορεί να υπάρχει μεταξύ των προσόντων που έχουν οι άνεργοι και των προσόντων που απαιτούνται για την πλήρωση των κενών θέσεων εργασίας.

Η διαρθρωτική ανεργία προκαλείται από διάφορα επιτεύγματα της τεχνολογίας, τα οποία δημιουργούν νέα επαγγέλματα και νέες θέσεις εργασίας, αχρηστεύοντας παράλληλα άλλα επαγγέλματα. Ένα πολύ απλό παράδειγμα είναι η ευρεία χρήση μηχανών και ρομπότ σε διάφορα εργοστάσια και βιομηχανίες, μειώνοντας κατά πολύ τη ζήτηση για εργάτες και χειρωνακτική εργασία. Ωστόσο, η χρήση της τεχνολογίας απαιτεί εργαζομένους με εξειδικευμένες γνώσεις, οι οποίοι είναι αρμόδιοι για τη συντήρηση και τη βελτίωση των μηχανημάτων που χρησιμοποιεί η εκάστοτε επιχείρηση²⁵.

Η **ανεργία ανεπαρκούς ζήτησης ή Κεϋνσιανή ανεργία** προκαλείται από τη μείωση της παραγωγικής δραστηριότητας, η οποία προκαλείται κατά τη διάρκεια των φάσεων της καθόδου και της ύφεσης ενός οικονομικού κύκλου. Με άλλα λόγια, η Κεϋνσιανή ανεργία προκαλείται από την αδυναμία που έχουν ορισμένες οικονομίες να απορροφήσουν μέσω της ζήτησης, τη συνολική προσφορά εργατικού δυναμικού²⁶.

---

²⁵ Λιανός, Θ., Παπαβασιλείου, Α. & Χατζηανδρέου, Α. (2012), *Αρχές Οικονομικής Θεωρίας, Μικροοικονομία, Μακροοικονομία, Γ' Τάξη Γενικού Λυκείου*, Επανεκδοση, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

²⁶ Λιανός, Θ., Παπαβασιλείου, Α. & Χατζηανδρέου, Α. (2012), *Αρχές Οικονομικής Θεωρίας, Μικροοικονομία, Μακροοικονομία, Γ' Τάξη Γενικού Λυκείου*, Επανεκδοση, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Η **ανεργία τριβής** προκαλείται από την έλλειψη δυνατότητας της αγοράς εργασίας να απορροφήσει με άμεσο τρόπο τους ανέργους, παρά την ύπαρξη κενών θέσεων εργασίας, οι οποίες θα μπορούσαν να καλυφθούν από άνεργα άτομα τα οποία διαθέτουν τα κατάλληλα προσόντα για τις θέσεις αυτές.

Η δεύτερη αιτία της ανεργίας τριβής είναι η αδυναμία των ανέργων να εντοπίζουν άμεσα τις επιχειρήσεις ή τους οργανισμούς που διαθέτουν κενές θέσεις εργασίας αλλά και η παράλληλη αδυναμία των επιχειρήσεων να εντοπίσουν τους ανέργους με τα κατάλληλα για τις κενές εργασίας προσόντα.

Ως μία επιπλέον αιτία της ανεργίας τριβής ενδείκνυται και η γεωγραφική απόσταση μεταξύ της περιοχής όπου διαμένουν τα άνεργα άτομα και την περιοχή όπου υπάρχουν επιχειρήσεις που προσφέρουν θέσεις εργασίας²⁷.

Η **εποχιακή ανεργία** επέρχεται λόγω των μεταβολών που σημειώνονται στην παραγωγική δραστηριότητα τουριστικών κυρίως, καθώς και αγροτικών επιχειρήσεων. Η εποχιακή ανεργία έχει δύο χαρακτηριστικά²⁸:

- είναι επαναλαμβανόμενη κάθε έτος
- έχει μικρή διάρκεια.

Υπάρχει, επίσης, και η **καλυμμένη ανεργία**, η οποία προκαλείται όταν οι εργαζόμενοι υποαπασχολούνται, ενώ αυτοί επιθυμούν να βρουν μία πλήρη απασχόληση.

---

²⁷ Λιανός, Θ., Παπαβασιλείου, Α. & Χατζηανδρέου, Α. (2012), *Αρχές Οικονομικής Θεωρίας, Μικροοικονομία, Μακροοικονομία, Γ' Τάξη Γενικού Λυκείου*, Επανεκδοση, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

²⁸ Λιανός, Θ., Παπαβασιλείου, Α. & Χατζηανδρέου, Α. (2012), *Αρχές Οικονομικής Θεωρίας, Μικροοικονομία, Μακροοικονομία, Γ' Τάξη Γενικού Λυκείου*, Επανεκδοση, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Επιπρόσθετα, η ανεργία μπορεί να διακριθεί και σε άλλες κατηγορίες σύμφωνα με τη χρονική διάρκεια που έχει, δηλαδή²⁹:

- βραχυχρόνια ανεργία, για διάρκεια έως 6 μήνες
- ανεργία μέσης διάρκειας, για διάρκεια από 6 έως 12 μήνες
- μακροχρόνια ανεργία, για διάρκεια από 1 χρόνο και πάνω
- μεγάλη ανεργία, για διάρκεια άνω των 2 χρόνων.

Στον πίνακα που ακολουθεί, καταγράφουμε συνοπτικά τα είδη της ανεργίας, τα αίτια και τις απαιτούμενες προϋποθέσεις ανά είδος της ανεργίας. Αξίζει να αναφερθεί ότι υπάρχει μια μικρή διαφοροποίηση στα είδη της ανεργίας, καθώς σύμφωνα με τον πίνακα η διαρθρωτική ανεργία θεωρείται διαφορετική από την τεχνολογική ανεργία.

---

²⁹ Δεδουσόπουλος, Α. (2000), *Η κρίση στην αγορά εργασίας*, Τόμος Ι: “Θεωρίες της ανεργίας”, Εκδόσεις Τυπωθήτω, Αθήνα.

Πίνακας 2.1: Αιτίες ανεργίας ανά είδος

Είδη ανεργίας	Αιτίες	Προϋποθέσεις
Διαρθρωτική ανεργία	ατέλειες στη λειτουργία της αγοράς εργασίας (πχ. πληροφόρηση ανέργων ή επιχειρήσεων, θεσμοί)	έλλειψη θέσεων εργασίας
Τεχνολογική ανεργία	η ανθρώπινη εργασία αντικαθίσταται από την τεχνολογία	ο ρυθμός μεγέθυνσης του προϊόντος να είναι μικρότερος από το ρυθμό αύξησης της παραγωγικότητας της εργασίας
Ανεργία τριβής	αναζήτηση εργασίας ατελής πληροφόρηση	ύπαρξη κενών θέσεων εργασίας
Εποχιακή ανεργία	έλλειψη στη ζήτηση κατά τη διάρκεια της καθόδου του οικονομικού κύκλου	έλλειψη θέσεων εργασίας

Πηγή: Κατσανέβας, 2002 (Ιδια Επεξεργασία)

Στην ελληνική αγορά εργασίας καταγράφονται ιδιαίτερα αυξημένα ποσοστά ανεργίας. Μερικές από τις αιτίες αυτών των υψηλών ποσοστών ανεργίας στην Ελλάδα είναι οι εξής³⁰:

- η οικονομική κρίση και η μεγάλη χρονική διάρκεια της ύφεσης που «στραγγαλίζει» την ελληνική οικονομία, απορροφώντας τη ρευστότητα των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων
- έλλειψη προσφοράς εργασίας για άτομα με υψηλές δεξιότητες και υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης (μεταπτυχιακό, διδακτορικό)

³⁰ Κατσανέβας, Θ. & Λιβανός, Η. (2005), "Η πορεία και τα αίτια της ανεργίας στην Ελλάδα", *Επιθεώρηση Εργασιακών Σχέσεων*, Τεύχος 40, Σελ. 4-12.

- η αδυναμία του συστήματος εκπαίδευσης να προσαρμοσθεί στις ανάγκες της αγοράς εργασίας οδηγώντας σε αύξηση της διαρθρωτικής ανεργίας³¹
- η μεγάλη αύξηση του Δημόσιου τομέα αύξησε τις προσδοκίες των ατόμων αναφορικά με τις χρηματικές απολαβές, αυξάνοντας την ανεργία
- η μεγάλη επιθυμία πολλών Ελλήνων για απόκτηση πτυχίων ανώτατης εκπαίδευσης
- η έλλειψη των πολιτικών που οδηγούν σε αύξηση της απασχόλησης των ανέργων
- η έλλειψη καλοσχεδιασμένων προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης για ανέργους
- οι χαμηλές δαπάνες για την υλοποίηση προγραμμάτων και πολιτικών που μπορούν να αυξήσουν την απασχόληση
- η μεγάλη νομική προστασία των εργαζομένων (μέχρι πρότινος), καθώς η απόλυση προσωπικού (και κυρίως στο Δημόσιο τομέα) είναι ιδιαίτερα πολύπλοκη
- η μη επαρκής ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα³²
- η ανελαστικότητα που χαρακτηρίζει την ελληνική αγορά εργασίας, καθώς περιλαμβάνει αυστηρά νομικά πλαίσια τα οποία μερικές φορές αποτελούν τροχοπέδη για την ταχεία αύξηση της απασχόλησης

---

³¹ Κατσανέβας, Θ. (2002), *Επαγγέλματα του μέλλοντος και του παρελθόντος*, Εκδόσεις Πατάκης, Αθήνα.

³² ΙΣΤΑΜΕ (2006), *Απασχόληση: κίνδυνοι, προκλήσεις και προοπτικές*, Αθήνα: Επιτροπή ΙΣΤΑΜΕ για την Απασχόληση.

- ο συνεχώς αυξανόμενος αριθμός των μεταναστών. Ωστόσο, το θέμα αυτό αποτελεί μεγάλο θέμα συζήτησης, καθώς άλλοι υποστηρίζουν ότι οι μετανάστες καταλαμβάνουν ολοένα και περισσότερες κενές θέσεις εργασίας, για το λόγο ότι έχουν πολύ μικρό κόστος εργασίας και δουλεύουν συνήθως ανασφάλιστοι. Με τον τρόπο αυτό, οι άνεργοι Έλληνες συνεχώς αυξάνουν. Από την άλλη μεριά, υπάρχουν πολλοί που διατυπώνουν την άποψη ότι οι μετανάστες καλύπτουν θέσεις εργασίας στις οποίες οι Έλληνες δεν επιθυμούν να εργαστούν.

2.3 ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

Η απώλεια της εργασίας και συνεπώς η ανεργία επηρεάζει τόσο το άτομο όσο και το κοινωνικό σύνολο. Μερικές από τις συνέπειες της ανεργίας είναι οι εξής:

Σε ατομικό επίπεδο³³:

- απώλεια εισοδήματος
- πρόβλημα επιβίωσης
- μείωση της δυνατότητας ικανοποίησης των βασικών αναγκών
- αισθήματα στρες, θυμού, θλίψης, φόβου, ανασφάλειας
- μειωμένη διάθεση για οποιαδήποτε δραστηριότητα
- διαταραχές ύπνου και απώλεια ενδιαφερόντων³⁴
- συναισθήματα κοινωνικού αποκλεισμού
- κλονισμός της εμπιστοσύνης του ανέργου στο κράτος και τους θεσμούς του

³³ Διαθέσιμο στο: <http://www.vlioras.gr/Philologia/Composition/Anergia.htm>. Ημερομηνία ανάκτησης: 22/3/2013.

³⁴ Διαθέσιμο στο: <http://www.psychology.gr/aporpseis/455-2012-11-15-07-48-14.html>. Ημερομηνία ανάκτησης: 22/3/2013.

Στο κοινωνικό σύνολο:

- απώλεια των παραγωγικών δυνάμεων της οικονομίας
- επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού με την παροχή επιδομάτων ανεργίας και προγραμμάτων εκπαίδευσης ανέργων³⁵
- μείωση των εσόδων των ασφαλιστικών ταμείων, καθώς λιγότεροι εργαζόμενοι οδηγούν σε λιγότερα έσοδα από ασφαλιστικές εισφορές
- αύξηση της εγκληματικότητας
- κρίση των θεσμών
- αύξηση του ποσοστού της φτώχειας και οικονομική εξαθλίωση
- αύξηση του αλκοολισμού και της χρήσης τοξικών ουσιών.

2.4 Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην ενότητα αυτή καταγράφεται η αυξητική πορεία της ανεργίας από το 1998 και μετά, μέσα από πίνακες και σχήματα.

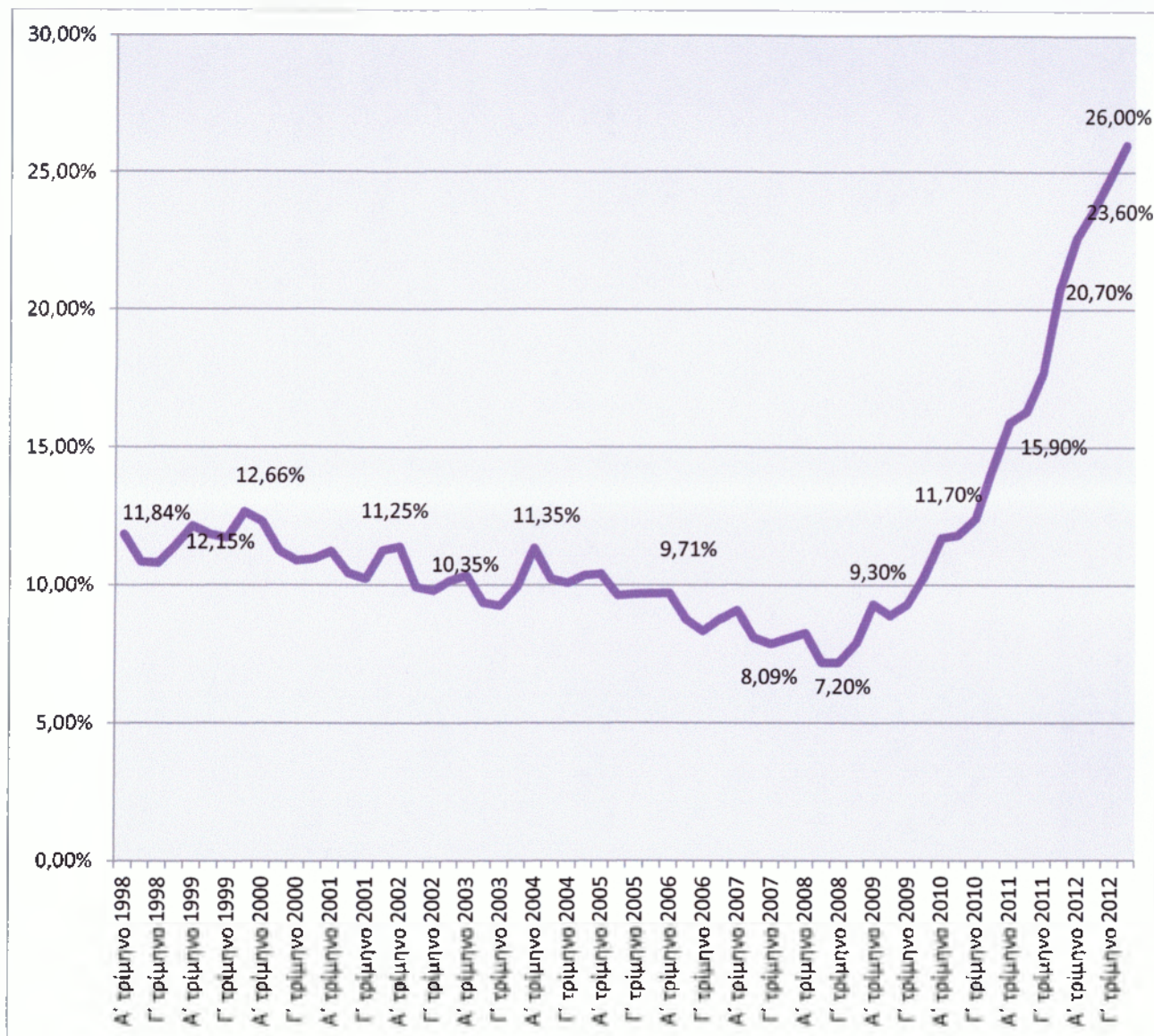
2.4.1 Ποσοστά ανεργίας ανά έτος

Στον ακόλουθο πίνακα παρατηρούμε ότι το ποσοστό των ανέργων από 11,8% το πρώτο τρίμηνο του 1998, εκτινάχθηκε στο 26% στο τέταρτο τρίμηνο τους 2012, σημειώνοντας ορισμένες διακυμάνσεις, σύμφωνα με στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής. Το μικρότερο ποσοστό ανεργίας καταγράφηκε το δεύτερο και το τρίτο τρίμηνο του 2008 που ανερχόταν σε 7,20% επί του οικονομικά ενεργού πληθυσμού.

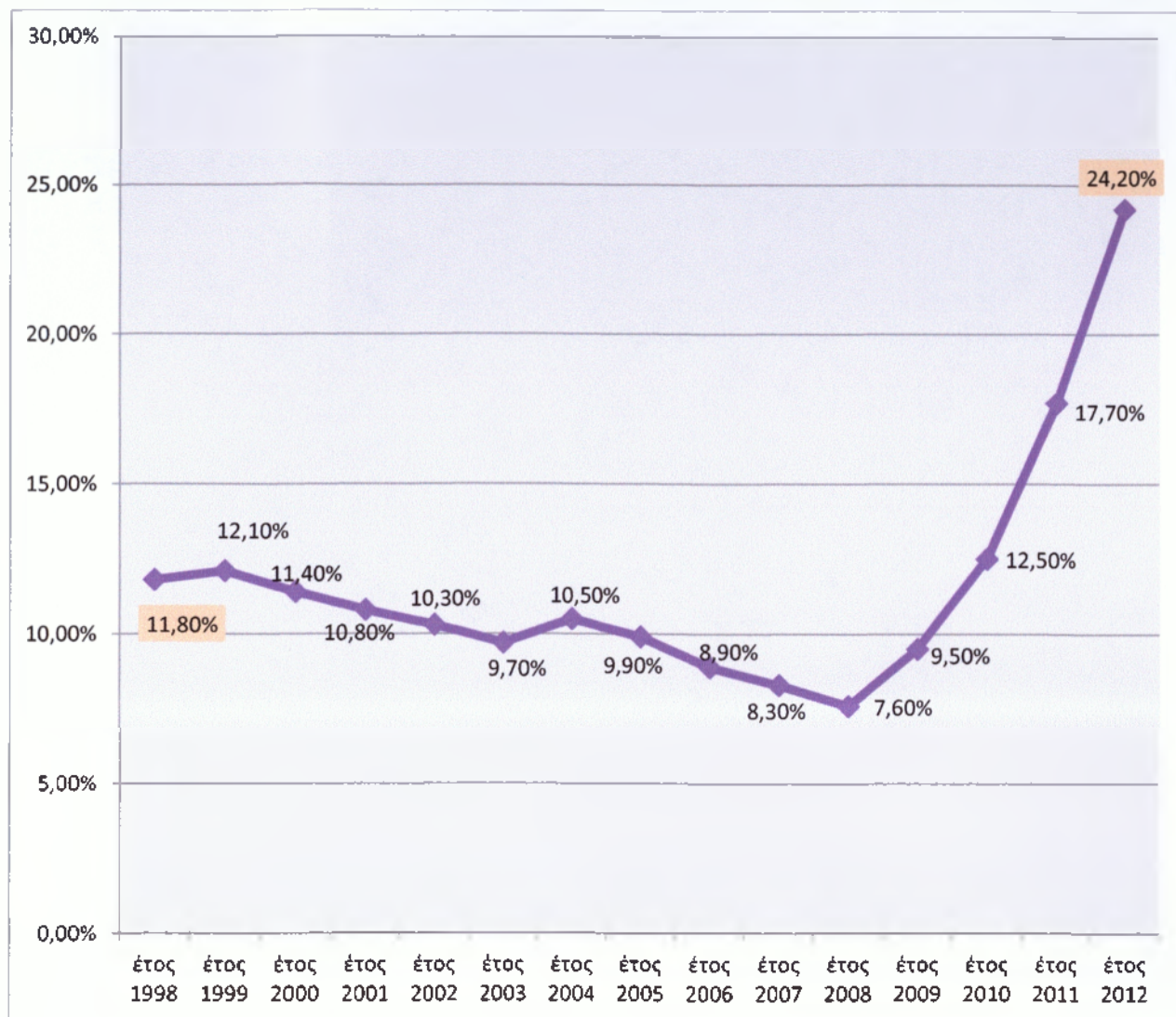
³⁵ Διαθέσιμο στο: <http://www.vlioras.gr/Philologia/Composition/Anergia.htm>. Ημερομηνία ανάκτησης: 22/3/2013.

Στο ακόλουθο σχήμα απεικονίζεται η πορεία της ανεργίας την περίοδο 1998 – 2012 ανά τρίμηνο, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής.

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2013 (Ίδια επεξεργασία)

Σχήμα 2.1: Ποσοστό ανέργων για την περίοδο 1998 – 2012 ανά τρίμηνο

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2013 (Ίδια επεξεργασία)

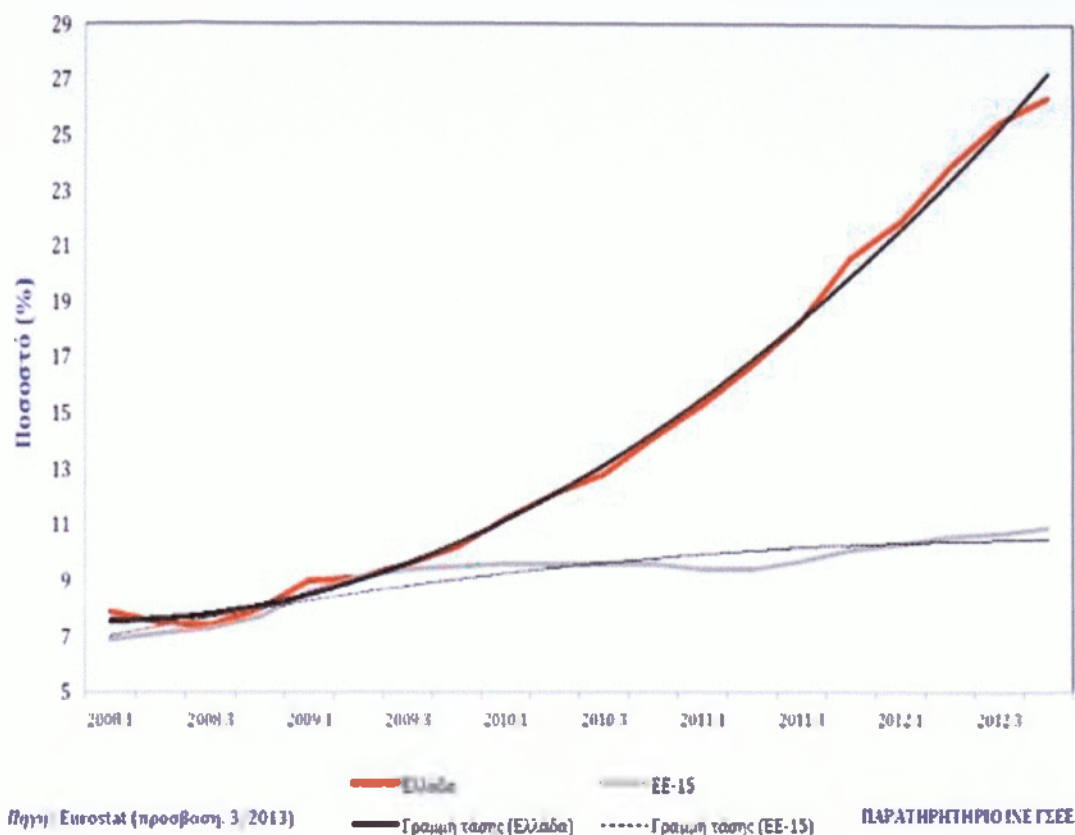
Σχήμα 2.2: Μέσο ετήσιο ποσοστό ανέργων για την περίοδο 1998 – 2012

Το παραπάνω σχήμα απεικονίζει την πορεία του μέσου ετήσιου ποσοστού ανεργίας για την περίοδο 1998 – 2012.

Στην Ελλάδα καταγράφεται μεγάλη αύξηση των ανέργων μετά το ξέσπασμα της κρίσης και κυρίως μετά την εφαρμογή των προγραμμάτων λιτότητας. Πιο αναλυτικά, από το πρώτο τρίμηνο του 2010 έως τις αρχές του 2012 το ποσοστό ανεργίας

εκτοξεύτηκε από το 11,7% στο 22,6%. Ενώ, στο τελευταίο τρίμηνο του 2012 το ποσοστό ανεργίας άγγιξε το 26%.

Πηγή: Παρατηρητήριο Οικονομικών και Κοινωνικών Εξελίξεων, 2012

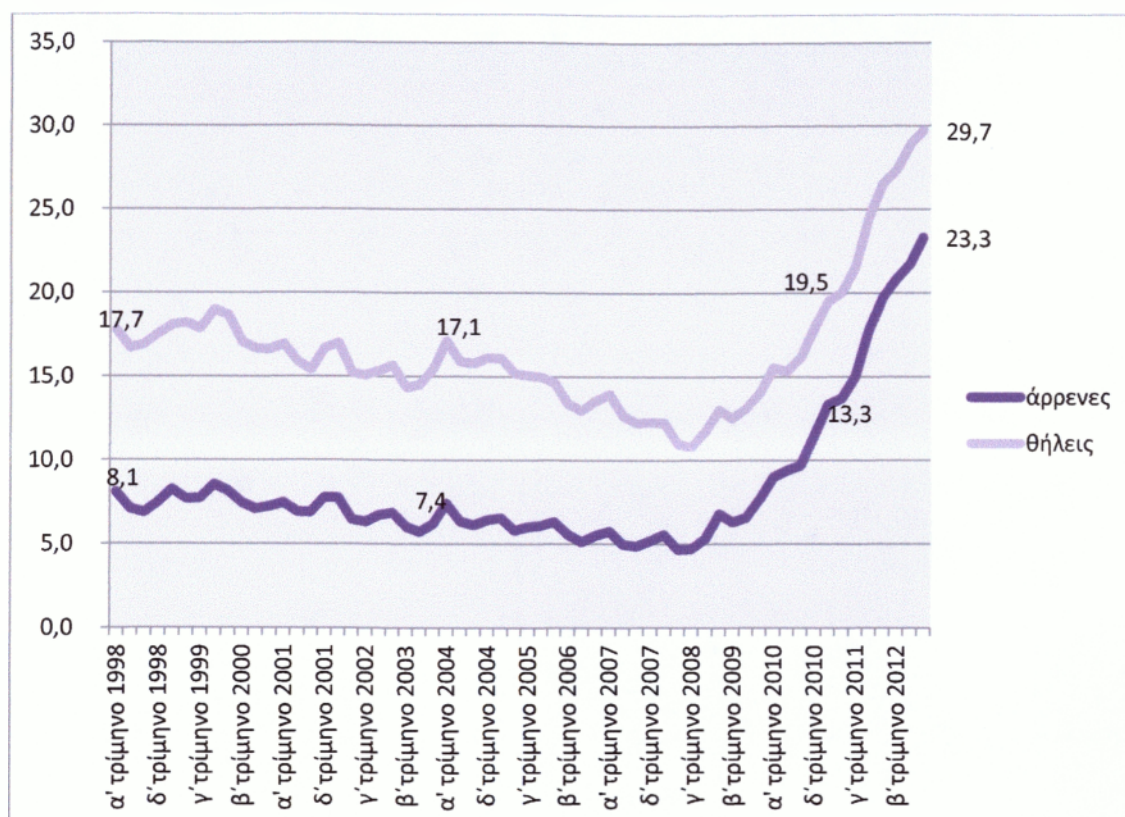
**Σχήμα 2.3: Σύγκριση πορείας ποσοστών ανεργίας μεταξύ Ελλάδας και ΕΕ-15
2008 - 2012**

Όπως παρατηρούμε στο παραπάνω σχήμα, σύμφωνα με τα στοιχεία του Παρατηρητηρίου Οικονομικών και Κοινωνικών Εξελίξεων, από το δεύτερο τρίμηνο του 2009 και έπειτα, το ποσοστό ανεργίας στην Ελλάδα κινείται με αύξοντα ρυθμό αποκλίνοντας από το μέσο όρο της ΕΕ-15, αυξάνοντας, έτσι, κατά πολύ τη μεταξύ τους «ψαλίδα».

Σήμερα, το πρώτο τρίμηνο του 2013, η ανεργία ανέρχεται σε 27,2%, ήτοι 1.348.742 άνεργοι, σύμφωνα με στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής.

2.4.2 Ποσοστά ανεργίας ανά φύλο

Στην παρούσα ενότητα διερευνώνται τα ποσοστά ανεργίας στην Ελλάδα ανά φύλο.

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2013 (Ίδια επεξεργασία)

Σχήμα 2.4: Ποσοστό ανεργίας κατά φύλο 2008 - 2012

Από το παραπάνω σχήμα παρατηρούμε ότι τα ποσοστά ανεργίας για τους άνδρες και τις γυναίκες ακολουθούν την ίδια πορεία. Ωστόσο, τα ποσοστά ανεργίας για τις γυναίκες είναι πολύ μεγαλύτερα από τα αντίστοιχα των ανδρών.

Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι το πρώτο τρίμηνο του 1998, η ανεργία για τους άνδρες ήταν 8,1% ενώ για τις γυναίκες ήταν 17,7%. Επίσης, το πρώτο τρίμηνο του 2004, η ανεργία στους άνδρες ανερχόταν στο 7,4%, ενώ στις γυναίκες το 17,1%. Το Δ΄

τρίμηνο του 2012, το 29,7% των γυναικών ήταν άνεργες, ενώ οι άνδρες άνεργοι ανέρχονταν σε 23,3%.

2.4.4 Ποσοστά ανεργίας ανά Περιφέρεια

Στον πίνακα που ακολουθεί καταγράφονται τα ποσοστά ανεργίας ανά Περιφέρεια και ανά Νομό από το 2005 έως και το 2012.

Πίνακας 2.2: Ποσοστό ανεργίας ανά Περιφέρεια και ανά Νομό 2005 - 2012

Γεωγραφική Περιφέρεια	ΝΟΜΟΣ	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ανατ. Μακεδονία και Θράκη	ΔΡΑΜΑΣ	22,3	19,5	17,5	15,5	13,3	16,0	20,6	23,9
	ΚΑΒΑΛΑΣ	12,8	12,2	10,7	9,2	9,5	13,0	20,3	20,2
	ΕΒΡΟΥ	12,4	11,2	8,2	8	14,2	17,4	20,8	26,9
	ΞΑΝΘΗΣ	9	8,1	9,5	6,6	11,1	16,4	23,3	25,8
	ΡΟΔΟΠΗΣ	5,3	5,9	5,7	6,2	7,0	9,4	13,6	16,1
Κεντρική Μακεδονία	ΗΜΑΘΙΑΣ	20,6	15,1	12,9	9,2	7,9	11,3	14,5	20,1
	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	10,6	8,9	8,8	8,5	11,3	14,9	21,8	28,7
	ΚΙΛΚΙΣ	14,6	15,7	15,1	11,9	8,8	12,8	15,6	23,4
	ΠΕΛΛΗΣ	11	9,3	8,9	6,2	6,7	8,9	15,0	22,6
	ΠΙΕΡΙΑΣ	8,2	8,1	9,2	10	9,4	13,6	22,7	25,0
	ΣΕΡΡΩΝ	9,2	6,5	5	5,8	5,1	7,8	10,7	19,2
	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	5,1	5,8	6	5,8	6,7	13,4	14,7	17,2
Δυτική Μακεδονία	*ΓΡΕΒΕΝΩΝ								
	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	28,5	24,9	15,5	18,6	16,9	18,8	24,3	25,1
	ΚΟΖΑΝΗΣ	13,1	12,2	11,8	12,8	12,3	14,3	21,6	32,5
	ΦΛΩΡΙΝΗΣ	22,3	15,2	15,5	8,5	11,2	16,4	26,8	24,5
Ήπειρος	ΑΡΤΗΣ	16,2	10,7	12,7	10,9	11,9	12,9	19,2	29,8
	*ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ								
	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	10,6	9,3	8,6	9,8	11,4	11,4	16,1	23,4
Θεσσαλία	ΠΡΕΒΕΖΗΣ	9,4	11,7	13,7	11,6	10,6	13,5	12,8	12,9
	ΚΑΡΔΙΤΣΗΣ	9,3	5,8	6,6	6,5	7,1	11,2	10,6	15,9
	ΛΑΡΙΣΗΣ	10,4	9	9,5	9,7	10,5	13,1	15,4	20,2

	ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	8,5	7,8	5,9	8,1	9,6	13,4	22,9	33,3
	ΤΡΙΚΑΛΩΝ	8,7	8,8	7,3	7,1	7,8	8,7	16,3	18,6
Ιόνια Νησιά	ΖΑΚΥΝΘΟΥ	7,3	15,2	9,2	8,7	9,2	12,5	7,6	10,8
	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	10	11,5	11,2	10,5	11,2	17,3	16,6	14,7
	*ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ								
	*ΛΕΥΚΑΔΟΣ								
Δυτική Ελλάδα	ΑΙΤ/ΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	11	9,2	10,3	9,1	9,2	11,7	18,4	29,1
	ΑΧΑΪΑΣ	11,5	10,7	9,6	10,2	10,2	13,5	19,3	29,3
	ΗΛΕΙΑΣ	7,7	7,1	8,6	9,1	8,6	8,2	12,0	13,3
Στερεά Ελλάδα	ΒΟΙΩΤΙΑΣ	13,7	10,9	11,1	10	12,8	12,0	16,3	24,7
	ΕΥΒΟΙΑΣ	11,9	9,9	10,4	10,3	12,3	17,2	24,8	32,7
	*ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ								
	ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ	5,8	6	4,4	2,9	4,4	8,2	15,9	27,3
	ΦΩΚΙΔΟΣ	13,1	9,3	15,5	14,6	14,0	8,1	11,3	22,3
Αττική	ΑΤΤΙΚΗΣ	8,8	8,3	7,6	6,5	8,8	12,3	17,6	25,3
Πελοπόννησος	ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ	9,8	7,7	7,1	7,1	8,8	8,8	11,4	13,8
	ΑΡΚΑΔΙΑΣ	10,2	12,2	11,3	10,6	10,6	13,9	15,4	22,3
	ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	7,8	6,2	6,1	7,6	9,4	12,3	17,2	20,9
	ΛΑΚΩΝΙΑΣ	7	4,9	6	5,4	5,1	7,3	11,3	15,8
	ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	8,9	7,9	7,7	6,1	6,8	8,0	14,3	23,8
Βόρειο Αιγαίο	ΛΕΣΒΟΥ	12,0	10,9	8,8	4,4	8,4	13,1	16,0	22,7
	*ΣΑΜΟΥ								
	ΧΙΟΥ	7,7	8	7,4	6	3,7	4,0	13,4	21,3
Νότιο Αιγαίο	ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ	10,8	9,3	11	10,1	14,3	15,5	16,9	14,5
	ΚΥΚΛΑΔΩΝ	7	8,1	5,3	3,9	8,0	12,0	11,4	16,1
Κρήτη	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	7,6	7,3	5,1	6,7	8,9	13,0	17,9	23,0
	ΛΑΣΙΘΙΟΥ	5,5	6,5	5,4	3,8	7,6	8,5	10,1	17,0
	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	7,4	6,8	7,6	10,3	12,9	13,6	15,1	18,8
	ΧΑΝΙΩΝ	6,6	6,9	4,2	4,6	7,0	9,3	12,7	23,1

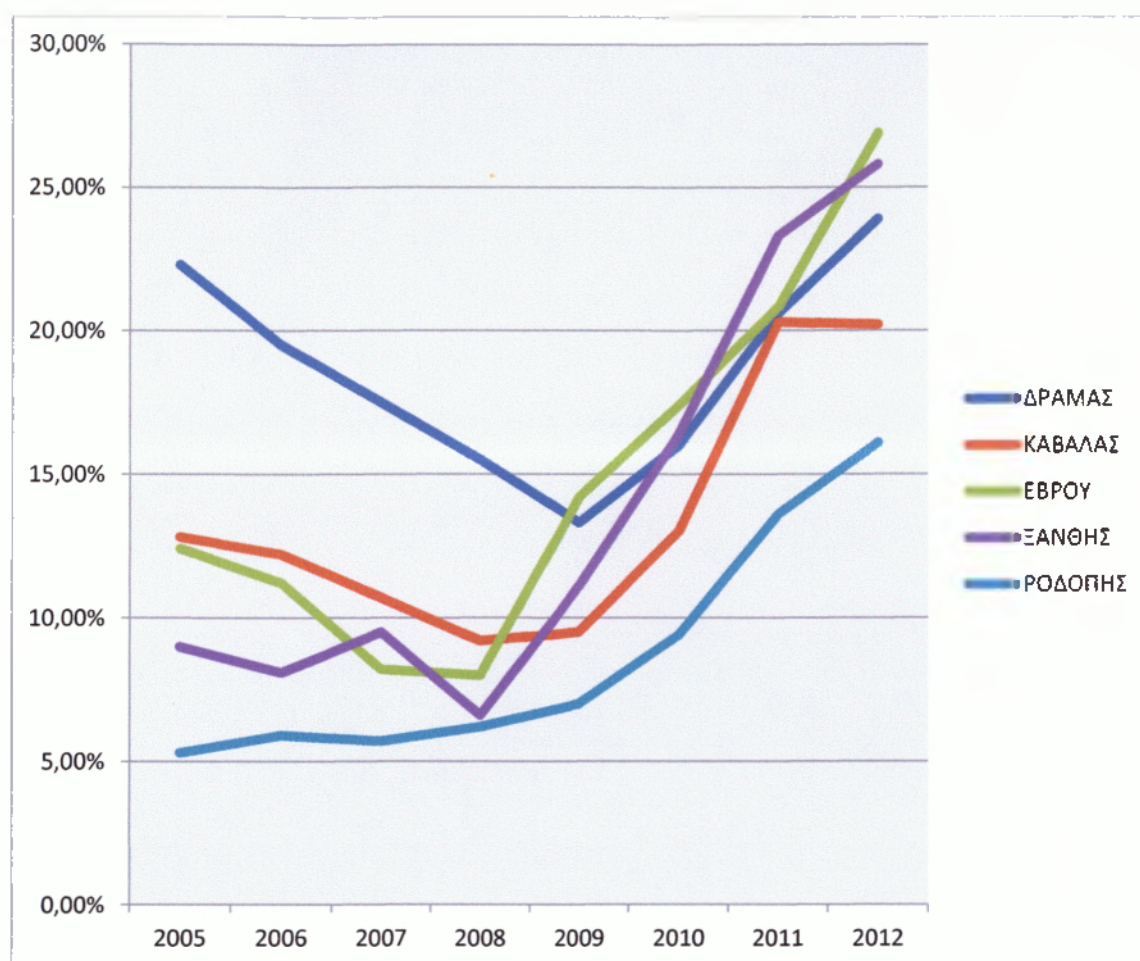
* Οι νομοί με εκτιμώμενο πληθυσμό κάτω των 50.000, για τους οποίους δε δίδονται εκτιμήσεις λόγω μεγάλου δειγματοληπτικού σφάλματος, σημειώνονται με αστερίσκο

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2013 (Ίδια Επεξεργασία)

Παρατηρούμε ότι για το έτος 2012 τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας καταγράφονται στο Νομό Μαγνησίας (με 33,3%), Ευβοίας (με 32,7%), Κοζάνης (με 29,8%), Άρτας (με 29,8%), Αχαΐας (με 29,3%), Αιτωλοακαρνανίας (29,1%), Θεσσαλονίκης (28,7%) και Έβρου (26,9%). Αντίθετα, ο νομός με το χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας είναι ο Νομός Ζακύνθου (με 10,8%).

Στο σχήμα που ακολουθεί απεικονίζεται η πορεία των ποσοστών ανεργίας για τους Νομούς Δράμας, Καβάλας, Έβρου, Ξάνθης και Ροδόπης για την περίοδο 2005 – 2012, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Υπηρεσίας.

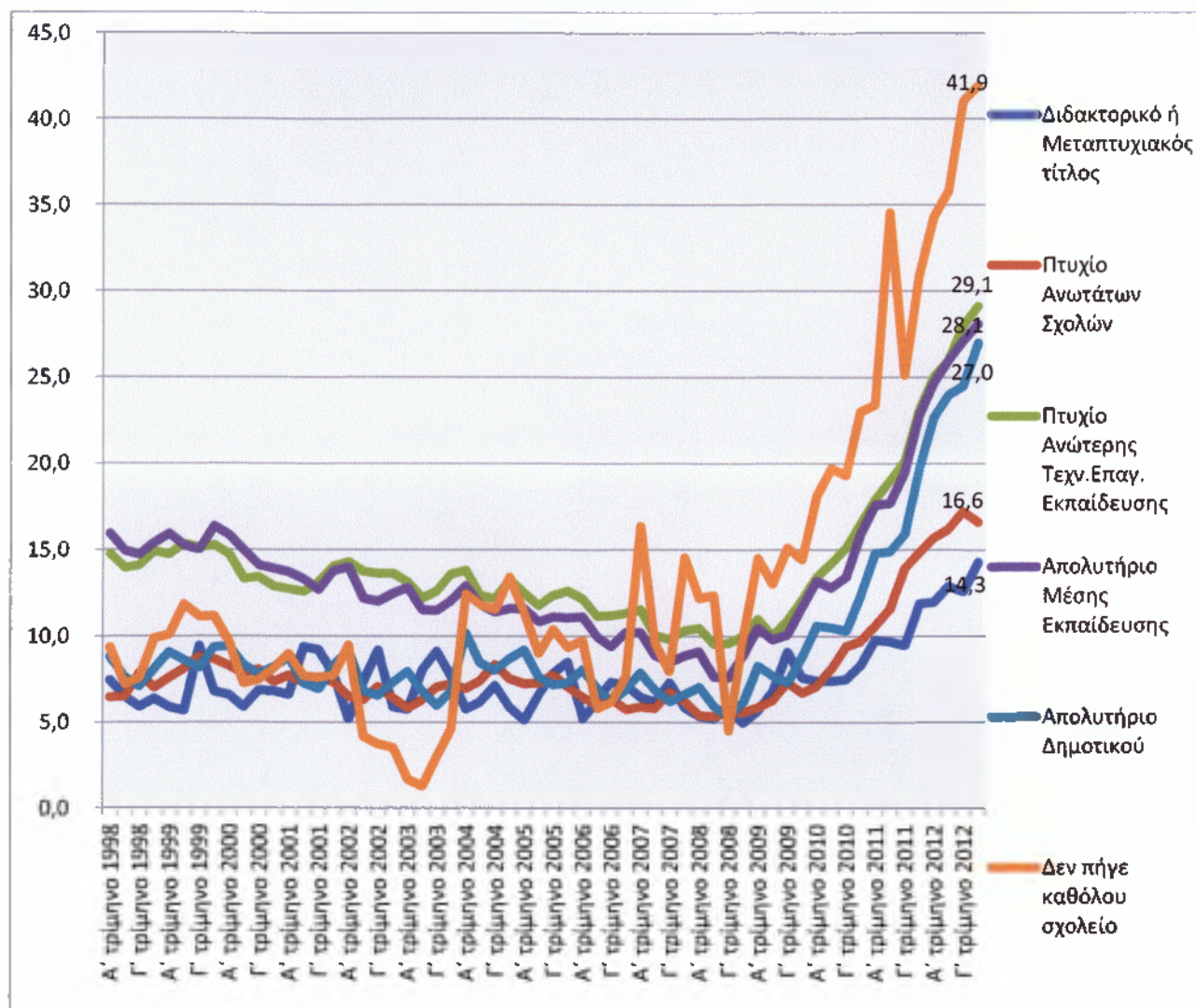
Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2013 (Ίδια Επεξεργασία)

Σχήμα 2.5: Ποσοστά ανεργίας στους νομούς της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης

Παρατηρούμε ότι από το 2009 και μετά τα ποσοστά ανεργίας και στους 5 νομούς της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης ακολουθούν μεγάλη ανοδική πορεία.

2.4.5 Ποσοστά ανεργίας ανά επίπεδο εκπαίδευσης

Στην ενότητα αυτή διερευνάται η πορεία των ποσοστών της ανεργίας ανά επίπεδο εκπαίδευσης.

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2013 (Ίδια Επεξεργασία)

Σχήμα 2.6: Ποσοστά ανεργίας ανά επίπεδο εκπαίδευσης

Σύμφωνα με το σχήμα 2.6, οι μεγαλύτερες διακυμάνσεις καταγράφονται στα ποσοστά ανεργίας στα άτομα που δεν πήγαν καθόλου σχολείο.

Στον ακόλουθο πίνακα καταγράφεται η πορεία των ποσοστών ανεργίας ανά επίπεδο εκπαίδευσης από το Δ' τρίμηνο του 2000 έως το Δ' τρίμηνο του 2012.

Πίνακας 2.3: Ποσοστά ανεργίας ανά επίπεδο εκπαίδευσης (Δ' τρίμηνο 2000 – Δ' τρίμηνο 2012)

	Δ' τρίμηνο 2000	Δ' τρίμηνο 2001	Δ' τρίμηνο 2002	Δ' τρίμηνο 2003	Δ' τρίμηνο 2004	Δ' τρίμηνο 2005	Δ' τρίμηνο 2006	Δ' τρίμηνο 2007	Δ' τρίμηνο 2008	Δ' τρίμηνο 2009	Δ' τρίμηνο 2010	Δ' τρίμηνο 2011	Δ' τρίμηνο 2012
Διδακτορικό ή Μεταπτυχιακός τίτλος	6,8	7,8	5,9	7,7	5,9	8,5	7,2	5,9	5,0	7,6	8,3	11,9	14,3
Πτυχίο Ανωτάτων Σχολών	7,4	7,3	6,4	7,2	7,5	7,1	5,7	6,2	5,6	6,7	9,7	14,8	16,6
Πτυχίο Ανώτερης Τεχν. Επαγ. Εκπαίδευσης	12,9	14,0	13,6	13,6	13,3	12,6	11,3	10,3	10,0	12,1	16,5	23,1	29,1
Απολυτήριο Μέσης Εκπαίδευσης	13,9	13,8	12,5	12,1	11,6	11,1	10,2	8,9	8,9	11,7	15,9	22,8	28,1
Απολυτήριο Δημοτικού	8,2	8,3	7,3	6,8	8,7	7,3	6,9	6,6	6,2	8,8	12,3	19,7	27,0
Δεν πήγε καθόλου σχολείο	8,1	7,7	3,5	4,6	13,4	9,3	7,7	14,5	9,9	14,4	23,0	30,9	41,9

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2013 (Ίδια Επεξεργασία)

Παρατηρούμε ότι το ποσοστό ανεργίας για τα άτομα που δεν πήγαν καθόλου σχολείο εκτινάχθηκε από 14,4% το Δ' τρίμηνο του 2009 σε 23% το επόμενο έτος, σε 30,9% το Δ' τρίμηνο του 2011 και σε 41,9% στο τέλος του 2012.

Η δεύτερη ομάδα ανθρώπων που έχει πληγεί σε μεγάλο ποσοστό από την ανεργία είναι τα άτομα που έχουν πτυχίο Ανώτερης Τεχνολογικής Επαγγελματικής

Εκπαίδευσης, όπου από 12,1% το Δ' τρίμηνο του 2009, ανέβηκε στο 16,5% το επόμενο έτος, στο 23,1% ένα χρόνο αργότερα και στο 29,1% το Δ' τρίμηνο του 2012.

Γενικά, από τον παραπάνω πίνακα συμπεραίνουμε ότι τα ποσοστά ανεργίας είναι πλέον πολύ μεγαλύτερα για τα άτομα με χαμηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το γεγονός ότι το ποσοστό ανεργίας για τα άτομα που είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος από 6,8% το Δ' τρίμηνο του 2000, ανέβηκε στο 14,3% το Δ' τρίμηνο του 2012. Ενώ, το ποσοστό ανεργίας για τα άτομα που δεν έχουν πάει καθόλου σχολείο, από 8,1% το Δ' τρίμηνο του 2000, «σκαρφάλωσε» στο 41,9% το Δ' τρίμηνο του 2012.

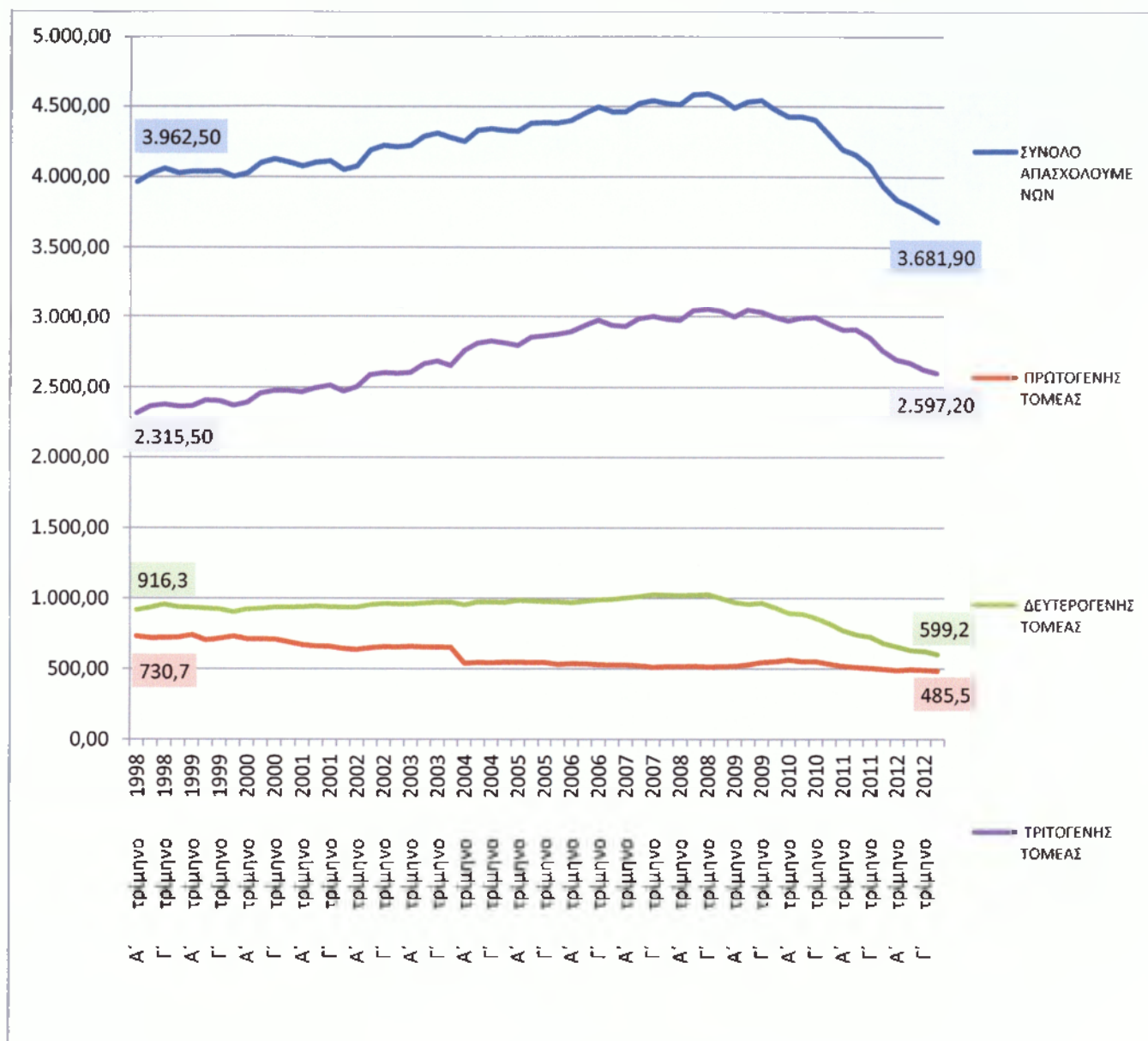
2.4.6 Αριθμός απασχολούμενων ανά τομέα απασχόλησης

Στην ενότητα αυτή καταγράφεται η πορεία των αριθμών απασχολούμενων ανά τομέα απασχόλησης.

Από το σχήμα που ακολουθεί παρατηρούμε ότι ο τομέας με το μεγαλύτερο αριθμό απασχολούμενων σε όλη την Ελλάδα από το 1998 έως το 2013 ήταν και παραμένει ο τριτογενής τομέας. Ακολουθεί ο δευτερογενής τομέας και μετά ο πρωτογενής τομέας.

Στο παράρτημα της παρούσας εργασίας δίνονται αναλυτικά σε πίνακες οι αριθμοί απασχολούμενων ανά τομέα απασχόλησης ανά τρίμηνο από το 1998 έως και το 2012, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής.

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2013 (Ίδια Επεξεργασία)

Σχήμα 2.7: Απασχολούμενοι ανά τομέα απασχόλησης (σε χιλιάδες)

Πιο συγκεκριμένα, παρατηρούμε ότι η πορεία των αριθμών των απασχολουμένων στον πρωτογενή τομέα έχει σχεδόν σταθερή πορεία, σε σύγκριση με τους άλλους τομείς. Επίσης, ο δευτερογενής τομέας καταγράφει πτώση από το Α' τρίμηνο του 2010 και μετά, ενώ ο τριτογενής τομέας εμφανίζει αρκετές μικρές διακυμάνσεις.

2.5 Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στον πίνακα που ακολουθεί (όπου καταγράφεται η εξέλιξη του κόστους εργασίας στην Ελλάδα για την περίοδο 2007 – 2011), παρατηρούμε ότι οι ονομαστικές και οι πραγματικές ακαθάριστες αποδοχές αυξάνονταν με σταθερό ρυθμό έως και το έτος 2009, ενώ οι κατώτατες αυξάνονταν έως και το 2011 και στη συνέχεια καταγράφεται φθίνουσα πορεία.

Το κόστος εργασίας καταγράφει συνεχή αυξητική πορεία έως και το 2009, ενώ από το 2010 και μετά ακολουθεί ραγδαία πτώση. Σε σύγκριση με στις χώρες της ευρωζώνης, στην Ελλάδα το μοναδιαίο κόστος εργασίας αυξήθηκε λίγο παραπάνω την περίοδο από το 2001 έως και το 2009, ενώ η πτώση που ακολούθησε την περίοδο 2010-2011 μείωσε τη διαφορά αυτή, αλλά δε μειώθηκαν σε μεγάλο βαθμό οι διαφορές στο ρυθμό αύξησης του κόστους³⁶.

---

³⁶ Μουρίκη, Α. (2012), “Στον βωμό της ‘ανταγωνιστικότητας’: η απορρύθμιση της αγοράς εργασίας και των εργασιακών σχέσεων την περίοδο 2010-2012 και οι επιπτώσεις της στις προοπτικές ανάκαμψης”, Στο: *Το Κοινωνικό Πορτραίτο της Ελλάδας*. Σελ. 51-79, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, Διαθέσιμο στο: http://sup.kathimerini.gr/xtra/media/files/var/Social_Portrait_2012_EKKE.pdf

Πίνακας 2.4: Εξέλιξη του κόστους εργασίας στην Ελλάδα 2007 - 2011

	2007	2008	2009	2010	2011
Μέσες ακαθάριστες αποδοχές					
• πραγματικές	+2,2%	+1,9	+3,3%	-9,1%	-6,4%
• ονομαστικές	+5,2%	+6,2%	+4,6%	-4,8%	-3,0%
• κατώτατες	+5,4%	+6,2	+5,7%	+1,7%	+0,9%
Κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος					
• στο σύνολο της οικονομίας	+5,0%	+8,7%	+6,6%	-3,8%	-2,0%
• στον επιχειρηματικό τομέα	+5,8%	+7,9%	+4,6%	-2,7%	-3,9%

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2011 (Ίδια Επεξεργασία)

2.6 ΜΕΤΡΑ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

Η καταπολέμηση της ανεργίας και η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας μπορούν να πραγματοποιηθούν μέσα από διάφορες ενέργειες, οι οποίες προτάθηκαν από την Ευρωπαϊκή Σύνοδο Κορυφής για την απασχόληση, που έλαβε χώρα στις 7 Μαΐου του 2009³⁷.

- διατήρηση περισσότερων ανθρώπων σε θέσεις εργασίας, με την προσωρινή προσαρμογή των ωραρίων εργασίας, σε συνδυασμό με την επανεκπαίδευση

³⁷ Διαθέσιμο στο: <http://www.capital.gr/news.asp?id=731135>. Ημερομηνία ανάκτησης: 22/3/2013.

και τη χρηματοδοτική τους υποστήριξη από το Δημόσιο και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

- παροχή κινήτρων με σκοπό την ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας και της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας, όπως για παράδειγμα μείωση του μη μισθολογικού κόστους εργασίας, παροχή ευελιξίας κ.ο.κ
- βελτίωση της αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών απασχόλησης που προσφέρει ο ΟΑΕΔ παρέχοντας στους ανέργους εντατική καθοδήγηση, κατάρτιση και αναζήτηση κενών θέσεων εργασίας για τους ανέργους
- υλοποίηση δραστηρίων πολιτικών για την αγορά εργασίας και εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, που αποσκοπούν σε καλύτερη ένταξη των ομάδων που μειονεκτούν
- περαιτέρω ανάπτυξη των προγραμμάτων δια βίου μάθησης
- χρήση της κινητικότητας της εργασίας
- παροχή κατάρτισης, κεφαλαίου εκκίνησης και εφαρμογή μειωμένης φορολόγησης σε ανέργους και κυρίως σε νέους που ξεκινούν τη δική τους επιχείρηση.

Άλλα μέτρα καταπολέμησης της ανεργίας που προτείνονται είναι:

- η εξασφάλιση της αξιοκρατίας στις προσλήψεις σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα
- η παροχή ίσων ευκαιριών αναφορικά με την κατάρτιση, την εκπαίδευση και την εύρεση εργασίας σε όλους
- παροχή κινήτρων για αποκέντρωση

- προσέλκυση νέων επενδύσεων από το εξωτερικό και το εσωτερικό της χώρας
- χρήση της τεχνολογίας για αύξηση νέων θέσεων εργασίας (λόγου χάρη το ηλεκτρονικό επιχειρείν μπορεί να βοηθήσει σε αύξηση της απασχόλησης) και για βελτιωμένη αναζήτηση εργασίας (εξειδικευμένες ιστοσελίδες για ανέργους)
- ανάπτυξη προγραμμάτων ειδικά για ανέργους (λόγου χάρη το πρόγραμμα: Επιταγή εισόδου για νέους ανέργους από 18 έως 29 ετών).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από τη μέχρι τώρα ανάλυση παρατηρούμε ότι η ανεργία δύναται να επιφέρει σημαντικές αρνητικές συνέπειες στην οικονομία, στο άτομο αλλά και στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο. Για το λόγο αυτό κρίνεται επιτακτική ανάγκη η άμεση καταπολέμησή της.

Από τη SWOT ανάλυση της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, την οποία μελετάει η παρούσα εργασία, παρατηρούμε ότι διαθέτει σημαντικές δυνάμεις, όπως είναι οι πολιτιστικοί πόροι που διαθέτει, η διαπολιτισμικότητά της, η μεγάλη παραγωγική της βάση, καθώς και το γεγονός ότι αποτελεί κόμβος μεταφοράς ενέργειας. Επίσης, οι ευκαιρίες που αντιμετωπίζει και πρέπει να αδράξει άμεσα προκειμένου να αναπτυχθεί περαιτέρω και να μειώσει το υψηλό ποσοστό ανεργίας, το οποίο αγγίζει το 28,2% σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, είναι πολλές. Μερικές από αυτές είναι η μικρή απόσταση που έχει από τις άλλες βαλκανικές χώρες, η αυξανόμενη ζήτηση για εναλλακτικό τουρισμό, τον οποίο μπορεί να προσφέρει σε μεγάλο βαθμό, τα αυξημένα κίνητρα για επενδύσεις που δίνονται σε νέους και κυρίως στις περιοχές της Ελλάδας που θεωρούνται απομακρυσμένες από την υπόλοιπη ηπειρωτική χώρα κ.ο.κ.

Τα ποσοστά ανεργίας που καταγράφονται στην περιοχή είναι ιδιαίτερα υψηλά και δεν απέχουν σε μεγάλο βαθμό από το γενικό μέσο όρο της Ελλάδας (27,2% για τον Ιανουάριο του 2013). Επίσης, παρατηρούμε ότι από το 2009 και μετά τα ποσοστά ανεργίας και στους 5 νομούς της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης ακολουθούν μεγάλη ανοδική πορεία, με μοναδική σταθερή πορεία στο ποσοστό ανεργίας να καταγράφει ο Νομός Καβάλας την περίοδο 2011 – 2012.

Αναλύοντας την πορεία της ανεργίας, παρατηρούμε ότι αυτοί που έχουν πληγεί περισσότερο από την ραγδαίως αυξανόμενη ανεργία είναι τα άτομα τα οποία δεν έχουν πάει καθόλου σχολείο. Γενικά, αυτό που προκύπτει είναι ότι τα ποσοστά ανεργίας είναι πλέον πολύ μεγαλύτερα για τα άτομα με χαμηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης. Επιπρόσθετα, τα ποσοστά ανεργίας για τους άνδρες και τις γυναίκες ακολουθούν την ίδια πορεία από το 1998 έως και σήμερα. Ωστόσο, τα ποσοστά ανεργίας για τις γυναίκες παρουσιάζονται πολύ μεγαλύτερα από τα αντίστοιχα των ανδρών.

Επίσης, και οι 3 τομείς απασχόλησης έχουν πληγεί αρκετά. Ωστόσο, ο δευτερογενής τομέας παρουσιάζει μεγαλύτερη μείωση σε σύγκριση με τους άλλους τομείς. Παράλληλα, παρατηρούμε ότι το κόστος εργασίας καταγράφει συνεχή αυξητική πορεία έως και το 2009, ενώ από το 2010 και μετά ακολουθεί ραγδαία πτώση, όπως και οι μέσες πραγματικές ακαθάριστες αποδοχές.

Εν κατακλείδι, σε σύγκριση με την ΕΕ-15, η Ελλάδα εμφανίζει σαφώς πολύ υψηλότερα ποσοστά ανεργίας, καθώς η ψαλίδα που προκύπτει από τη διαφορά των αυτών ποσοστών φαίνεται να ανοίγει συνεχώς από το Γ΄ Τρίμηνο του 2009 και μετά.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αμοριανού, Σ., Ασημακοπούλου, Ζ., Κοντογεωργοπούλου, Π., Κωστής, Γ., Παλάσκα, Ε., Σκυλλάκου, Ε. & Σταμπούλη, Ε. (2007), *Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας, Ειδική Έκθεση (Νόμος 3029/2003 “Συνήγορος του Πολίτη και άλλες διατάξεις”, άρθρο 3, § 5), Παροχές Ανεργίας: Δικαιώματα των Ανέργων και Λειτουργία των Υπηρεσιών του ΟΑΕΔ, Συνήγορος του Πολίτη, Ανεξάρτητη Αρχή, σελ. 13-14*

Δεδουσόπουλος, Α. (2000), *Η κρίση στην αγορά εργασίας, Τόμος Ι: “Θεωρίες της ανεργίας”*, Εκδόσεις Τυπωθήτω, Αθήνα.

Εγνατία Οδός Α.Ε. – Παρατηρητήριο, (2009), *Αναπτυξιακό προφίλ της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης*, Διαθέσιμο στο: http://observatory.egnatia.gr/reports/regions_profile_2009/E_Mac&Thrace_june2009.pdf

Εθνικό Κέντρο Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης, (2007), *Μελέτη: Δημιουργία δικτύου για την Μεταφορά Τεχνολογίας και Καινοτομίας με στόχο την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στη διασυνοριακή περιοχή Ελλάδας – Βουλγαρίας*, Πρόγραμμα INTERREG IIIA/ Ελλάδα-Βουλγαρία, Διαθέσιμο στο: <http://www.certh.gr/dat/22B2B13A/file.pdf>

ΙΣΤΑΜΕ (2006), *Απασχόληση: κίνδυνοι, προκλήσεις και προοπτικές*, Αθήνα: Επιτροπή ΙΣΤΑΜΕ για την Απασχόληση.

Κατσανέβας, Θ. (2002), *Οικονομική της Εργασίας & Εργασιακές Σχέσεις*, Εκδόσεις Σταμούλης, Αθήνα.

Κατσανέβας, Θ. (2002), *Επαγγέλματα του μέλλοντος και του παρελθόντος*, Εκδόσεις Πατάκης, Αθήνα.

Κατσανέβας, Θ. & Λιβανός, Η. (2005), “Η πορεία και τα αίτια της ανεργίας στην Ελλάδα”, *Επιθεώρηση Εργασιακών Σχέσεων*, Τεύχος 40, Σελ. 4-12.

Κάτσικας, Χ. & Πολίτου, Ε. (1999), *«Εκτός τάξης» το «διαφορετικό»*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.

Κέντρο Επιχειρηματικής & Τεχνολογικής Ανάπτυξης Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης, (-), *Ετήσια Περιφερειακή Έκθεση Επιχειρηματικότητας Κ.Ε.Τ.Α.Α.Μ.-Θ.*, Διαθέσιμο στο: [http://www.mathra.gr/files/Anatoliki_Makedonia - Thraki_kwNtY.pdf](http://www.mathra.gr/files/Anatoliki_Makedonia_-_Thraki_kwNtY.pdf)

Λιανός, Θ., Παπαβασιλείου, Α. & Χατζηανδρέου, Α. (2012), *Αρχές Οικονομικής Θεωρίας, Μικροοικονομία, Μακροοικονομία, Γ' Τάξη Γενικού Λυκείου*, Επανεκδοση, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Μουρίκη, Α. (2012), “Στον βωμό της ‘ανταγωνιστικότητας’: η απορρύθμιση της αγοράς εργασίας και των εργασιακών σχέσεων την περίοδο 2010-2012 και οι επιπτώσεις της στις προοπτικές ανάκαμψης”, Στο: *Το Κοινωνικό Πορτραίτο της Ελλάδας*, Σελ. 51-79, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, Διαθέσιμο στο: http://sup.kathimerini.gr/xtra/media/files/var/Social_Portrait_2012_EKKE.pdf

Περιφέρεια Μακεδονίας και Θράκης, (2012), *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Μακεδονίας και Θράκης, Προγραμματική Περίοδος 2007 – 2013*, 2η αναθεώρηση, Αθήνα.

Περιφέρεια Μακεδονίας και Θράκης, (2007), *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Μακεδονίας και Θράκης, Προγραμματική Περίοδος 2007 – 2013*, Αθήνα.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

<http://www.drama.gr/nomos.php?do=nomos>

<http://www.investingreece.gov.gr/>

http://www.pekavalas.eu/index.php?option=com_content&view=article&id=12:nkavalasinfo&catid=24:nomoskavalasinfo&Itemid=23

http://www.xanthi.iisp.gr/cultureportalweb/article.php?article_id=1072&topic_id=24&level=1&belongs=0&area_id=4&lang=gr

<http://www.everodopi.gr/index.php?action=rodopi>

<http://www.vlioras.gr/Philologia/Composition/Anergia.htm>

<http://www.psyxology.gr/apopseis/455-2012-11-15-07-48-14.html>

<http://www.capital.gr/news.asp?id=731135>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πίνακας Παραρτήματος 1: Αριθμός απασχολούμενων ανά τομέα απασχόλησης ανά τρίμηνο 1998 - 2012

ΚΑΛΩΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΣΥΜΠΛΥΞΗ	Α' τρίμηνο 1998	Β' τρίμηνο 1998	Γ' τρίμηνο 1998	Α' τρίμηνο 1998	Α' τρίμηνο 1999	Β' τρίμηνο 1999	Γ' τρίμηνο 1999	Α' τρίμηνο 1999	Α' τρίμηνο 2000	Β' τρίμηνο 2000	Γ' τρίμηνο 2000	Α' τρίμηνο 2000	Α' τρίμηνο 2001	Β' τρίμηνο 2001	Γ' τρίμηνο 2001	Α' τρίμηνο 2001
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ	3.962,5	4.023,7	4.058,5	4.026,8	4.040,7	4.040,4	4.041,6	4.002,8	4.025,7	4.097,9	4.125,8	4.104,5	4.076,2	4.103,2	4.114,0	4.051,8
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	730,7	719,8	722,0	723,1	740,1	704,2	715,4	730,3	711,4	712,9	710,4	690,6	670,1	661,3	659,0	642,0
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	916,3	935,3	956,1	939,3	934,6	927,8	921,3	901,0	921,7	926,1	937,2	936,6	938,7	945,0	939,3	938,0
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	2.315,5	2.368,6	2.380,4	2.364,5	2.366,0	2.408,4	2.404,8	2.371,5	2.392,5	2.458,9	2.478,1	2.477,3	2.467,4	2.496,9	2.515,7	2.471,8

ΚΑΛΩΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΣΥΜΠΛΥΞΗ	Α' τρίμηνο 2002	Β' τρίμηνο 2002	Γ' τρίμηνο 2002	Α' τρίμηνο 2002	Α' τρίμηνο 2003	Β' τρίμηνο 2003	Γ' τρίμηνο 2003	Α' τρίμηνο 2003	Α' τρίμηνο 2004	Β' τρίμηνο 2004	Γ' τρίμηνο 2004	Α' τρίμηνο 2004	Α' τρίμηνο 2005	Β' τρίμηνο 2005	Γ' τρίμηνο 2005	Δ' τρίμηνο 2005
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ	4.076,5	4.190,2	4.223,6	4.212,8	4.224,5	4.286,6	4.309,1	4.277,9	4.249,1	4.330,5	4.341,6	4.331,4	4.325,0	4.381,9	4.385,6	4.383,4
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	637,7	648,3	658,1	654,4	659,9	655,5	655,9	653,2	539,9	545,6	543,2	547,2	546,7	544,6	544,9	531,8
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	937,3	954,7	961,8	959,5	960,5	965,8	970,2	970,3	951,4	973,5	972,3	971,6	984,9	983,0	977,3	974,6
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	2.501,5	2.587,2	2.603,8	2.598,9	2.604,0	2.665,2	2.682,9	2.654,4	2.757,8	2.811,4	2.826,1	2.812,6	2.793,4	2.854,3	2.863,3	2.877,0

ΚΑΛΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΣΥΜΠΥΞΗ	Α	Β	Γ	Α	Α	Β	Γ	Α	Α	Β	Γ	Α	Α	Β	Γ	Α
	τρίμηνο 2006	τρίμηνο 2006	τρίμηνο 2006	τρίμηνο 2006	τρίμηνο 2007	τρίμηνο 2007	τρίμηνο 2007	τρίμηνο 2007	τρίμηνο 2008	τρίμηνο 2008	τρίμηνο 2008	τρίμηνο 2008	τρίμηνο 2009	τρίμηνο 2009	τρίμηνο 2009	τρίμηνο 2009
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ	4.400,0	4.452,8	4.494,2	4.462,1	4.461,2	4.519,9	4.539,3	4.519,1	4.511,6	4.582,5	4.589,8	4.553,6	4.485,8	4.531,9	4.540,1	4.476,8
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	537,4	536,1	530,6	529,2	528,1	522,4	512,3	516,1	517,9	518,7	513,9	516,9	520,0	529,6	545,4	551,2
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	968,8	980,8	989,3	994,1	1.002,2	1.011,4	1.026,9	1.021,4	1.019,4	1.022,2	1.024,6	999,5	969,6	957,0	964,3	931,7
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	2.893,9	2.935,9	2.974,3	2.938,8	2.930,9	2.986,1	3.000,1	2.981,6	2.974,3	3.041,6	3.051,3	3.037,2	2.996,1	3.045,3	3.030,4	2.993,9

ΚΑΛΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΣΥΜΠΥΞΗ	Α	Β	Γ	Α	Α	Β	Γ	Α	Α	Β	Γ	Α
	τρίμηνο 2010	τρίμηνο 2010	τρίμηνο 2010	τρίμηνο 2010	τρίμηνο 2011	τρίμηνο 2011	τρίμηνο 2011	τρίμηνο 2011	τρίμηνο 2012	τρίμηνο 2012	τρίμηνο 2012	τρίμηνο 2012
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ	4.425,6	4.427,0	4.402,9	4.299,0	4.194,4	4.156,3	4.079,3	3.932,8	3.837,9	3.793,1	3.739,0	3.681,9
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	562,4	551,7	551,3	533,8	519,0	509,8	504,1	496,7	488,9	494,0	491,5	485,5
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	894,0	886,4	858,8	819,2	770,9	740,4	725,0	679,4	654,6	629,6	624,6	599,2
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	2.969,2	2.988,9	2.992,9	2.946,0	2.904,5	2.906,2	2.850,1	2.756,8	2.694,4	2.669,6	2.622,9	2.597,2

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2013 (Ίδια Επεξεργασία)